

Vysoká škola hotelová v Praze
katedra cestovního ruchu

Management cestovního ruchu

studijní opora pro kombinovanou formu studia

Ing. Petr Studnička

Praha 2013

Výuka předmětu CR 116 Management turismu v kombinované formě studia

Identifikace předmětu

Znak: MT

Název: Management turismu

Určení: Gastronomie, hotelnictví a turismus

Management hotelnictví a lázeňství, Management destinace cestovního ruchu

Autor: Ing. Petr Studnička

Rozsah: Výuka probíhá ve třech modulech, celkem 15 hodin (5-5-5). Formou atestace je zkouška (6 kreditů).

Garant: Ing. Lucie Plzáková, Ph.D.

- Přednášející: Ing. Lucie Plzáková, Ph.D.
- Cvičící: Ing. Lucie Plzáková, Ph.D., Ing. Petr Studnička
- Zkoušející: Ing. Lucie Plzáková, Ph.D., Ing. Petr Studnička

Vymezení cíle předmětu

Cílem předmětu je osvojit si základní poznatky o řízení cestovního ruchu na všech jeho úrovních se zaměřením na aktuální trendy cestovního ruchu. Předmět je zaměřen na politiku cestovního ruchu, řízení cestovního ruchu, financování cestovního ruchu, statistiky cestovního ruchu, konkurenceschopnost v cestovním ruchu, inovace v cestovním ruchu, legislativu v cestovním ruchu, udržitelný rozvoj cestovního ruchu a aktuální trendy v cestovním ruchu.

Celkový studijní čas

- 160 hod.

Vybavení

- PC
- Internet

Návod práce se studijními texty

Studijní oporu předmětu Management turismu je nezbytné chápat jako výchozí studijní materiál, který doplňuje vlastní výuku předmětu v prezenční formě studia. Posluchačům by

studijní opora měla jednak pomoci orientovat se v základní problematice a jednak by je měla motivovat k aktivní práci s informačními zdroji. Na konci každé kapitoly jsou uvedeny otázky k procvičování, které by měly čtenářům nahradit přímou výuku, která probíhá v rámci seminářů v prezenční formě studia.

Obsah

1.1 Úvodní tutoriál.....	5
1.1.1 Průvodce kurzu.....	5
1.1.2 Organizace studia	8
1.2 Průvodce studiem modulu „Politika a řízení cestovního ruchu“.....	10
1. kapitola: Politika cestovního ruchu.....	10
2. kapitola: Řízení cestovního ruchu.....	15
3. kapitola: Řízení služeb v odvětví cestovního ruchu.....	19
1.3 Průvodce studiem modulu „Financování a statistika v cestovním ruchu“	26
4. kapitola: Financování a ekonomické dopady cestovního ruchu.....	26
5. kapitola: Statistika cestovního ruchu.....	31
6. kapitola: Satelitní účet cestovního ruchu	35
7. kapitola: Konkurenceschopnost v cestovním ruchu.....	40
1.4 Průvodce studiem modulu „Inovace a aktuální trendy v cestovním ruchu“	44
8. kapitola: Inovace v cestovním ruchu.....	44
9. kapitola: Legislativa v cestovním ruchu.....	49
10. kapitola: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	54
11. kapitola: Aktuální trendy v cestovním ruchu	58
1.5 Vzor písemného zkuškového testu z předmětu CR 116.....	62
Správné odpovědi a řešení cvičení v jednotlivých kapitolách	67

1. modul = 5 hodin

1.1 Úvodní tutoriál

1.1.1 Průvodce kurzu

Obsahová náplň předmětu

1. Politika cestovního ruchu – teoretické předpoklady, nástroje, nositelé, cíle, politika cestovního ruchu v EU, nástroje a nositelé politiky cestovního ruchu v ČR, politika cestovního ruchu ve vybraných zemích mimo EU.
2. Řízení cestovního ruchu – nadnárodní úroveň (jednotlivé organizace a jejich funkce, nástroje, vize UNWTO 2030, globalizace); národní úroveň (řízení cestovního ruchu v ČR, organizace a jejich činnost, nástroje, dopady); regionální úroveň (řízení destinací, typy organizací, příhraniční spolupráce, euroregiony); místní úroveň (úloha obce, mikroregiony, místní akční skupiny, úloha turistických informačních center).
3. Řízení služeb v odvětví cestovního ruchu – legislativní úprava v právním řádu ČR, organizace odpovědné za řízení, jejich forma, asociace či svazy sdružující poskytovatele služeb, jejich úloha.
4. Financování cestovního ruchu a ekonomické dopady cestovního ruchu – financování podniků, financování rozvoje cestovního ruchu, soukromé a veřejné zdroje, typy ekonomických dopadů.
5. Statistika cestovního ruchu – organizace zabývající se sběrem dat, kvantitativní a kvalitativní metody, statistika poptávky a nabídky, důležitost prognózy v cestovním ruchu, využití dat.
6. Satelitní účet cestovního ruchu – vývoj, podstata, struktura, využití, regionalizace TSA.
7. Konkurenceschopnost v cestovním ruchu – vývoj, měření, analýza nákladů a přínosů, hodnocení zdrojů, multifaktorová srovnání a indexy.
8. Inovace v cestovním ruchu – definice, specifika a teritoriální charakter inovací, přístup Evropské unie k inovacím.
9. Legislativa v cestovním ruchu – legislativní normy v EU (směrnice, doporučení, nařízení), legislativní normy v ČR (zákony, návrh věcného záměru zákona).

10. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu – pilíře udržitelného rozvoje, projekty udržitelného cestovního ruchu (EDEN, Calypso, UNESCO, geoparky, Natura 2000, zvláště chráněná území).
11. Aktuální trendy v cestovním ruchu – činnost UNWTO (Vision 2030), trendy na světové, makroregionální a regionální úrovni, nové destinace, druhy a formy cestovního ruchu.

Studijní literatura

a) Povinná literatura

- FRANKE, A. a kol. (2012). *Statistiky cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 230 str. (pouze kapitoly 1, 7), ISBN 978-80-7357-717-9.
- GÚČIK, M. (2011). *Cestovný ruch – politika a ekonomia*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2011. 188 str. (pouze kapitola 7), ISBN 978-80-89090-98-3.
- GÚČIK, M. a kol. (2010). *Manažment cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2010. 152 str. (pouze kapitoly 1, 3, 5), ISBN 978-80-89090-67-9.
- PALATKOVÁ, M. (2011). *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011. 221 str. (pouze kapitoly 9, 10, 13), ISBN 978-80-247-3750-8.
- TITTELBACHOVÁ, Š. (2011). *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011. 196 str. (pouze kapitoly 1, 2, 3, 4), ISBN 978-80-247-3842-0.

b) Doporučená literatura

- *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020*. Praha: MMR ČR, 91 str.
- PALATKOVÁ, M; ZICHOVÁ, J. (2011). *Ekonomika turismu*. Praha: Grada Publishing, 2011. 205 str. (pouze kapitoly 7, 8, 13, 14), ISBN 978-80-247-3748-5.
- *Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách a činnostech podnikání v oblasti cestovního ruchu ve znění pozdějších předpisů.*

- Časopis *Czech Hospitality and Tourism Papers – Hotelnictví, lázeňství, turismus*. Praha: VŠH, 2005 – 2013. ISSN 1801-1535.
- Časopis *Ekonomická revue cestovního ruchu*. Banská Bystrica: EF UMB, 2005 – 2013. ISSN 0139-8660.

c) Důležité internetové zdroje

- www.mmr.cz, www.czechtourism.cz, www.czso.cz, www.cnb.cz, www.cot.cz,
www.vsh.cz/chtpr, www.unwto.org

Cíle výuky předmětu

Po úspěšném a aktivním absolvování výuky:

- Student získá** základní přehled o systému cestovního ruchu a jeho fungování v mikroekonomickém a makroekonomickém prostředí. Porozumí specifikám řízení cestovního ruchu na různých teritoriálních úrovních. Bude znát specifika řízení služeb v odvětví cestovního ruchu a jejich členění s důrazem na aktuální trendy. Pochopí hlavní činnosti subjektů působících v cestovním ruchu jak v oblasti veřejné správy, tak v soukromé sféře v kontextu základních strategických dokumentů cestovního ruchu.
- Student bude umět** analyzovat vývoj cestovního ruchu a zpracovat prognózu pro další období s využitím základních statistických údajů. Bude umět vysvětlit základní principy financování cestovního ruchu a určit dostupné zdroje včetně interpretace ekonomických dopadů cestovního ruchu v konkrétním území s důrazem na zvyšování konkurenceschopnosti konkrétní destinace cestovního ruchu.
- Student bude schopen** vyhodnocovat směr vývoje cestovního ruchu ze statistického hlediska na různých územních úrovních (kraj, země, EU/Evropa, svět) včetně jejich komparace. Bude schopen popsat nové trendy a inovace v cestovním ruchu včetně rozlišení udržitelných forem a použít veškeré vhodné nástroje k řízení cestovního ruchu. V rámci tutoriálů si student bude kultivovat své argumentační schopnosti a bude veden k průběžnému sledování aktuální situace v cestovním ruchu s důrazem na Českou republiku a Evropskou unii.

Požadavky ke zkoušce

Předmět CR 116 Management turismu je ukončen zkouškou, která má formu písemného testu.

Předpokladem pro její složení je:

- aktivní účast na výuce v jednotlivých modulech;

- prostudování základní literatury a studijní opory;
- splnění korespondenčních úkolů, resp. případové studie.

1.1.2 Organizace studia

Výuka předmětu CR 116 Management turismu (semestrální kurz) je rozdělena na kontaktní a distanční část a probíhá ve třech modulech. Kontaktní výuka (15 hodin) je realizována v rámci tří soustředění, jde o 5+5+5 hodin přímé výuky. V každém soustředění se uskuteční výuka jednoho modulu, který tvoří dvě povinné části: „**Tutoriál**“ a „**Průvodce studiem**“.

Převážná část kombinované formy studia předmětu CR 116 má sice distanční formu, avšak z hlediska pedagogického přístupu ke studentům a jejich možnostem spolupracovat s vyučujícím (tutorem), jde o průběžnou výuku. Na tutoriálech a ve studijních materiálech jsou zadávány úkoly, jejichž splněním student dokládá průběžnost svého studia. Komunikace s vyučujícím je zajištěna přes Internet (plzakova@vsh.cz, studnicka@vsh.cz) a v průběhu semestru může student navštívit konzultační hodiny vyučujících. V případě problémového tématu má možnost navštívit přednášky či semináře prezenčního studia. Pokud mu nestačí konzultace telefonická či prostřednictvím výukového prostředí (Informační systém VŠH, dále jen „IS“), může si student domluvit individuální (event. kolektivní) konzultaci. Administrativu studia zajišťuje příslušná referentka studijního oddělení. Všechny kontakty mezi tutorem a studujícím probíhají v rámci IS.

Časový harmonogram výuky a obsahové zaměření modulů

Předmět je zařazen do 1. semestru 1. ročníku navazujícího magisterského stupně studia v oborech Management hotelnictví a lázeňství a Management destinace cestovního ruchu.

- **1. modul (září) = Politika a řízení cestovního ruchu (kap. 1 – 3)**
- **2. modul (listopad) = Financování a statistika v cestovním ruchu (kap. 4 – 7)**
- **3. modul (leden) = Inovace a aktuální trendy v cestovním ruchu (kap. 8 – 11)**

Tutoriály

Na **úvodním tutoriálu** na začátku semestru jsou studenti seznámeni, v rámci tzv. Průvodce kurzu, s obsahem předmětu, s časovým rozvržením výuky jednotlivých tematických okruhů, se zařazením předmětu ve studijním plánu oboru, s povinnou literaturou, cílem výuky a s požadavky ke zkoušce. Je zde vysvětlen přístup k tzv. studijním oporám (studijní materiály,

metodické listy) a způsob odevzdávání kontrolních úkolů v IS. Studentům je objasněn způsob hodnocení kontrolních úkolů a termíny jejich odevzdání. Je probrána celková organizace výuky.

Na **průběžném tutoriálu** (uprostřed semestru) tutor vyhodnocuje dosavadní práci studentů. Studenti musí zaslat vyřešené úkoly elektronicky před zahájením týdenního soustředění. Tutor upozorní na závažné nedostatky a v případě potřeby obtížná témata vysvětlí.

Na **závěrečném tutoriálu** na konci semestru učitel vyhodnotí uložené úkoly z minulého tutoriálu a práci studentů za celý semestr. Upozorní na problémové otázky tematických okruhů k písemnému zkouškovému testu. Podle potřeby proběhne společná konzultace. Studenti jsou seznámeni s časovým harmonogramem zkoušek.

Průvodce studiem

V této kontaktní části studia je proveden metodický výklad (přednáška) daného tematického celku. Studenti jsou seznámeni s tím, co budou studovat z povinné literatury (musí být k dispozici pro studenty, přičemž všechny publikace povinné literatury k předmětu CR 116 jsou k dispozici v knihovně VŠH), jaká úskalí je čekají při samostudiu a jak jim bude tutor pomáhat při studiu. Velká pozornost je věnována jejich práci se studijními oporami, které jim nahrazují bezprostřední kontakt s vyučujícím na seminářích. Studijní opory jsou připraveny pro každý tematický okruh. Jejich součástí jsou: cíle, úvod, vlastní výklad tématu, shrnutí vyložené problematiky, klíčové pojmy, úkoly k zopakování a procvičení, odkazy na další studijní zdroje a hodnocení. Studijní opory jsou vloženy v rámci IS do části CR 116, sekce **Manipulace se studijními materiály**. Zpětnovazební prvky výuky (korespondenční úkoly) vyučující vkládají v IS do sekce **Odpovědníky**. Jejich zadání musí být jednoznačné a nesmí umožňovat různá řešení. Vypracované úkoly studenti vkládají do **Odevzdávárny**.

Při studiu předmětu CR 116 student využívá tři informační zdroje:

- metodologický výklad učitele, který vychází z předepsaných publikací;
- kontaktní výuku v rámci tutoriálu a samostudia;
- předepsané učebnice a metodické materiály.

1.2 Průvodce studiem modulu „Politika a řízení cestovního ruchu“

Modul tvoří tři tematické okruhy. Každý je probírán samostatně:

1. Politika cestovního ruchu (nástroje, nositelé, cíle)
2. Řízení cestovního ruchu (jednotlivé teritoriální úrovně, instituce)
3. Řízení služeb v odvětví cestovního ruchu (legislativa, profesní asociace)

Výklad vychází z učebnice TITTELBACHOVÁ, Š. (2011). *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011
(kapitola 1: str. 11-20; kapitola 2: str. 21-48; kapitola 3: str. 49-62;
kapitola 4: str. 63-93; kapitola 5: str. 94-118)

Výklad vychází z učebnice GÚČIK, M. a kol. (2010). *Manažment cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Toursim, 2010
(kapitola 1: str. 7-24)

1. kapitola: Politika cestovního ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s koncepty, nositeli a cíli politiky;
- s rámcem politiky v EU a v ČR a se základními strategickými dokumenty.

Úvod

Při formulování politiky cestovního ruchu převládá socioekonomické hledisko, které se opírá o ekonomický pohled řadící cestovní ruch do hospodářské politiky se silným přesahem do politiky sociální. Cestovní ruch je nástrojem pro rozvoj regionů (především zaostalých), který přispívá ke zvyšování kvality života obyvatel. Při formulování politiky je třeba vzít v úvahu zásadní rozdíly oproti ostatním hospodářským odvětvím, protože nositelé politiky cestovního ruchu jsou z větší části veřejnoprávní instituce nebo organizace s jejich významným podílem a kvalita a prodejnost produktů cestovního ruchu je silně závislá na komplexnosti služeb různých, často nekooperujících subjektů.

Klíčová slova:

Cestovní ruch, cíle politiky, koncepty politiky, nositelé politiky, politika cestovního ruchu, strategické dokumenty

Studijní text

Použijte literaturu:

TITTELBACHOVÁ, Š. (2011). *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011; kapitoly 1 a 2: str. 11-48

1.1 Koncepty a nositelé politiky cestovního ruchu

Freyer definuje politiku cestovního ruchu jako „cílené, organizované plánování, ovlivňování reality a budoucnosti cestovního ruchu prostřednictvím různých nositelů (státních, soukromých, nadnárodních).“ Keller uvádí, že hlavním cílem veřejnoprávních subjektů „je jen zřídka dosahování zisku, ale spíše pokrytí nákladů a potřeb.“ Cestovní ruch se odehrává v území, resp. destinacích, jejichž hranice jsou jen zřídka totožné s hranicemi administrativně-správními.

Cestovní ruch vykazuje odlišnosti, které odůvodňují zásahy státu do oblasti cestovního ruchu, a to i při vědomí role státu v tržně orientovaném hospodářském systému:

1. cestovní ruch je politický úkol;
2. cestování je hospodářský fenomén;
3. cestovní ruch je problém ochrany životního prostředí;
4. cestovní ruch je sociální problém;
5. politika cestovního ruchu ovlivňuje stupeň jeho rozvoje;
6. soukromé vlastnictví je motor rozvoje cestovního ruchu;
7. cílem je vyvážený rozvoj.

Obvykle se rozlišují 3 základní skupiny politiky cestovního ruchu dle míry zásahů státu:

- a) stát vůbec nezasahuje – pragmatická, liberální, hospodářsko-regulační;
- b) stát přijímá opatření – koncepční, marketingová;
- c) stát silně reguluje politiku – univerzálně-plánovací.

Pojem k zapamatování:

Politiku cestovního ruchu je třeba jasně definovat, a to provázaně na všech úrovních s akcentem na **úroveň lokální**, kde se vlastní **cestovní ruch odehrává**.

Nositelé politiky cestovního ruchu lze rozdělit podle různých hledisek:

- podle právního hlediska – veřejnoprávní, soukromé, zájmové;
- podle územní hierarchie – mezinárodní, národní, regionální, lokální;
- podle odborné příslušnosti – jednotliví poskytovatelé služeb cestovního ruchu.

Pojem k zapamatování:

Nositelé politiky cestovního ruchu jsou subjekty, které se podílejí na formulaci kritérií politiky cestovního ruchu, určování cílů a stanovení postupů umožňujících cíle dosahovat při využití nástrojů na jejich dosažení, stanovení postupů a účinné mobilizaci prostředků k realizaci cílů.

Stanovení cílů politiky cestovního ruchu vychází ze zvoleného konceptu. Po stanovení globálního cíle se určují dílčí cíle, a to ve vertikálním i horizontálním členění. Cíle politiky cestovního ruchu se stanovují na základě metody SMART. Musí být specificky definované, měřitelné, dosažitelné, reálné a časově ohraničené.

1.2 Politika cestovního ruchu v Evropské unii a v České republice

Až do konce 80. let 20. století byl cestovní ruch na okraji zájmů EU. Od roku 1992 se cestovní ruch objevuje v základních dokumentech EU. Nejdříve se objevil v Maastrichtské smlouvě. V roce 1992 byl zpracován Akční plán pro podporu cestovního ruchu, v roce 1995 byla vydána Zelená kniha cestovního ruchu. Lisabonská smlouva, která vstoupila v platnost v roce 2009, přináší nově směřování Společenství i ve vztahu k cestovnímu ruchu. EU klade především důraz na téma vztahu cestovního ruchu a zaměstnanosti. Nová strategie EU pod názvem Obnovená politika EU v oblasti cestovního ruchu je zaměřena na silnější partnerství pro evropský cestovní ruch. EU podporuje zavádění satelitních účtů cestovního ruchu (TSA), realizaci projektu Evropské hlavní město kultury (2000 – Praha, 2013 – Košice, 2015 – Plzeň) a koordinuje projekt Evropská destinace nejvyšší kvality (EDEN). Projekt Calypso byl zaměřen na zapojování znevýhodněných skupin obyvatel (děti a mládež do 26 let, rodiny s dětmi s nízkými příjmy, senioři nad 65 let, zdravotně handicapovaní) do aktivit cestovního ruchu.

V České republice je veřejná správa tvořena státní správou (vláda, ministerstvo pro místní rozvoj, Česká centrála cestovního ruchu-CzechTourism, Česká národní banka, Český

statistický úřad) a samosprávou (ZÚSC – základní územní samosprávné celky = obce, VÚSC – vyšší územní samosprávné celky = kraje).

Na makroregionální úrovni je nejvýznamnějším dokumentem Vize 2030 zpracovaná Světovou organizací cestovního ruchu (UNWTO). Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) vydává jednou za dva roky dokument Cestovní ruch – trendy a politika. V České republice je základním strategickým dokumentem Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období let 2014 – 2020, kterou zpracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a byla schválena vládou ČR usnesením č. 220 ze dne 27. 3. 2013. Česká centrála cestovního ruchu-CzechTourism se řídí Marketingovou koncepcí cestovního ruchu ČR na období let 2012 – 2020.

Shrnutí kapitoly

Politika cestovního ruchu je součástí politického procesu, který na základě formulace hlavních priorit a cílů vytváří systém dosahování plánovaných globálních výsledků. Formulování politiky cestovního ruchu je v různých zemích rozdílné a závisí na politickém a hospodářském systému země. Je nutné najít konsensus mezi zájmy všech nositelů politiky cestovního ruchu ze sféry veřejnoprávní, privátní i zájmové. V Evropské unii nespadá politika cestovního ruchu do přímé působnosti Evropské komise, každý členský stát si politiku cestovního ruchu řeší samostatně. V roce 2010 připravila Komise dokument Nový politický rámec pro evropský cestovní ruch – Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu, ve kterém jsou stanoveny priority a opatření k provádění konsolidované evropské politiky cestovního ruchu. V České republice realizuje politiku cestovního ruchu Ministerstvo pro místní rozvoj ČR dle schválené Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020.

Pojmy k zapamatování

Calypso, EDEN, Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR, VÚSC, ZÚSC

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Označte, zda je výrok pravdivý (P) či nepravdivý (N) /5 bodů/

- a/ Z hlediska gesce spadá cestovní ruch pod Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. P / N
- b/ Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020 je základním střednědobým strategickým dokumentem pro rozvoj cestovního ruchu. P / N
- c/ Zkratka VÚSC je označením pro kraje České republiky. P / N
- d/ V roce 2013 je Evropským hlavním městem kultury Plzeň. P / N
- e/ Cíle politiky cestovního ruchu se stanovují dle metody SMART. P / N

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 5 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 4 – 5 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 4 body, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] HESKOVÁ, M. a kol. (2006). *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 978-80-7168-948-3.

2. kapitola: Řízení cestovního ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s řízením cestovního ruchu v České republice.

Úvod

Cestovní ruch je odvětvím národního hospodářství s lokálním a regionálním charakterem. Vymezení kompetencí je vázáno na organizaci veřejné správy, a to zejména z pohledu regionálních struktur, kdy se rozlišuje státní správa a samospráva.

Klíčová slova:

Česká centrála cestovního ruchu-CzechTourism, kraje, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, NUTS, obce, parlament, regiony soudržnosti, vláda

Studijní text

Použijte literaturu:

TITTELBACHOVÁ, Š. (2011). *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011; kapitola 3: str. 49-62, kapitola 4: str. 63-93

2.1 Institucionální zabezpečení systému řízení cestovního ruchu v České republice

Zákonodárnou moc vykonává Poslanecká sněmovna a Senát Parlamentu ČR. Obě komory si zřizují výbory a podvýbory. Pro oblast cestovního ruchu je v Poslanecké sněmovně v současné době zřízen Podvýbor pro cestovní ruch při Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj. Vrcholným orgánem výkonné moci je vláda, která je za svou činnost odpovědná Poslanecké sněmovně. Přístup vlády ČR k politice cestovního ruchu je deklarován v programových prohlášeních jednotlivých vlád. Pro oblast cestovního ruchu je zastřešujícím orgánem státní správy Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Pro koordinaci činností jednotlivých ministerstev byla v roce 2004 zřízena meziřesortní koordinační komise pro cestovní ruch, protože na realizaci politiky cestovního ruchu se podílejí např. ministerstva kultury, životního prostředí, zemědělství, zdravotnictví, dopravy, průmyslu a obchodu, školství, mládeže a tělovýchovy či financí.

V České republice je ustanoveno 14 VÚSC (krajů), které se zabývají i rozvojem cestovního ruchu na svém území a v některých případech zřizují krajské organizace destinačního managementu (např. Jihočeská centrála cestovního ruchu, Centrála cestovního ruchu

Východní Moravy). Základním územním samosprávným celkem (ZÚSC) jsou obce, kterých je téměř 6.250. Existují 4 základní druhy obcí v samostatné působnosti – Hlavní město Praha, města se zvláštním postavením (tzv. statutární města), ostatní města a obce. Městem je každá obec, která byla městem ke dni účinnosti zákona, nebo která má alespoň 3.000 obyvatel. Dle míry přenesené působnosti je rozlišováno 5 kategorií obcí:

- obec;
- obec s matričním úřadem;
- obec se stavebním úřadem;
- obec s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně);
- obec s rozšířenou působností (obce III. stupně).

Obce vykonávají činnosti v oblasti cestovního ruchu stejně jako kraje v samostatné působnosti. K nejdůležitějším patří zřizování informačních center, podpora infrastruktury cestovního ruchu (budování cyklotras, cyklostezek), zapojení se do činnosti místních akčních skupin (MAS) či iniciování vzniku organizací destinačního managementu (např. Destinační management Český Krumlov, Průvodcovská služba Kutná Hora).

Privátní sektor je motorem realizace strategií a zajišťuje dosažení hospodářských výsledků v rámci stanoveném veřejnou správou. Na realizaci celostátní koncepce a krajských strategií se podílejí např. Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR, Asociace cestovních kanceláří ČR, Asociace českých cestovních kanceláří a agentur, Asociace hotelů a restaurací ČR, Asociace turistických informačních center ČR, Asociace turistických regionů ČR, Asociace organizací cestovního ruchu ČR, Svaz léčebných lázní ČR, Sdružení lázeňských míst ČR či Hospodářská komora ČR.

Ze smíšených forem, které se zapojují do realizace aktivit cestovního ruchu, lze jmenovat například místní akční skupiny, v letech 2010 – 2013 fungovalo i Celostátní kolegium cestovního ruchu ČR.

K zapamatování:

Na **řízení cestovního ruchu** se v České republice podílejí **veřejnoprávní nositelé** (ministerstva, agentura CzechTourism, krajské a obecní samosprávy, regionální organizace destinačního managementu), **privátní nositelé** (profesní asociace a podnikatelské subjekty) a **smíšené (zájmové) formy** (organizace destinačního managementu – DMO, místní akční skupiny – MAS, nevládní neziskové organizace – NNO).

Shrnutí kapitoly

Nositelů politiky cestovního ruchu je široké spektrum a propojit jejich aktivity je obtížné. Proto se často mluví o partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP – Public Private Partnership) jako jediné efektivní platformě. Hlavní nositelé politiky cestovního ruchu, které ovlivňují systém řízení cestovního ruchu, se člení na veřejnoprávní, privátní a smíšené formy. V České republice se dosud nepodařilo jasně vymezit kompetence jednotlivých institucí.

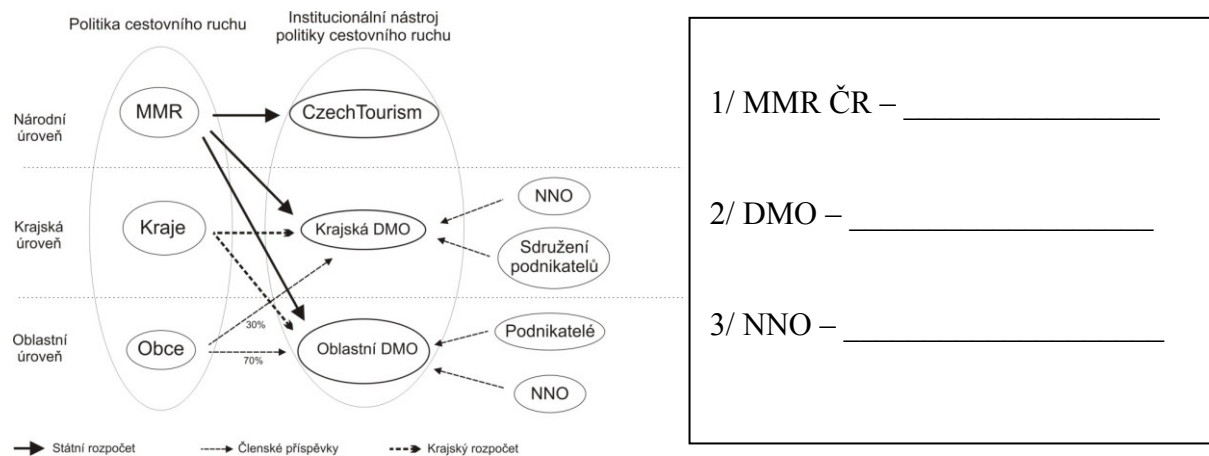
Pojmy k zapamatování

ČCCR-CzechTourism, DMO, MAS, MMR ČR, NNO, PPP

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Vysvětlete zkratky ze schématu /3 body/

2. Vyberte jednu správnou odpověď /5 bodů/

1/ Z ústředních orgánů státní správy má pro rozvoj cestovního ruchu největší význam:

- a/ Český statistický úřad
- b/ Český báňský úřad
- c/ Český úřad zeměměřičský a katastrální

2/ Agentura CzechTourism byla zřízena dříve než ministerstvo pro místní rozvoj:

- a/ ano

b/ ne

c/ obě instituce byly zřízeny ve stejný den

3/ Rozvoj cestovního ruchu je v České republice v samostatné působnosti:

a/ obcí

b/ krajů

c/ obcí i krajů

4/ V České republice je cestovní ruch řízen:

a/ ministerstvem průmyslu a obchodu

b/ ministerstvem pro místní rozvoj

c/ ministerstvem kultury

5/ Zkratka PPP označuje:

a/ tři pilíře udržitelného rozvoje – People, Planet, Profit

b/ partnerství veřejného a soukromého sektoru

c/ princip projekčního plánování

3. Doplňte vhodná spojení do textu /2 body/

Na středním stupni oficiálního řídicího systému cestovního ruchu vykonávají svou činnost a Magistrát hl. m. Prahy. Městem je v České republice každá obec, která má alespoň obyvatel.

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 10 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 8 – 10 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 8 bodů, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] PETŘÍČKOVÁ, L, STUDNÍČKA, P., VRCHOTOVÁ, M. (2012). *Organizace cestovního ruchu v krajích a v turistických regionech České republiky*. Praha: Nakladatelství CzechToursim, 2012, 125 s. ISBN 978-80-87560-01-3.

3. kapitola: Řízení služeb v odvětví cestovního ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s klasifikací služeb cestovního ruchu včetně specifik jejich řízení.

Úvod

Naplnění očekávání z účasti na cestovním ruchu napomáhají mj. i služby cestovního ruchu, jejichž nabídka a kvalita patří k nejdůležitějším faktorům ovlivňujícím spokojenost účastníků cestovního ruchu. Účastí na cestovním ruchu dochází k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu prostřednictvím volných statků, služeb, zboží a veřejných statků. Jejich souhrn tvoří produkt cestovního ruchu. Rozhodující součástí produktu jsou služby, které produkuje a nabízí destinace cestovního ruchu (primární nabídka) a podniky cestovního ruchu (sekundární nabídka).

Klíčová slova:

Potřeby v cestovním ruchu, produkt cestovního ruchu, služby cestovního ruchu

Studijní text

Použijte literaturu:

GŮČÍK, M. a kol. (2010). *Manažment cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2010; kapitola 1: str. 7-24

Služby je možné charakterizovat jako proces vynakládání práce, při němž nevzniká hmotný výrobek, nýbrž užitečný efekt. Službami se obecně rozumějí ekonomické statky, které mají převážně nehmotný charakter. V cestovním ruchu mají služby průřezový charakter, protože je neprodukuje jen podniky cestovního ruchu, ale i další subjekty veřejného a soukromého sektoru.

3.1 Klasifikace služeb cestovního ruchu

Služby terciární	Služby kvartární	Služby kvintární
Služby dříve vykonávané doma	Služby usnadňující rozdělení práce	Služby zdokonalující jejich příjemce
Ubytovací a stravovací Holičství a kadeřnictví	Doprava Obchod	Zdravotní péče Vzdělávání

Kosmetické Prádelny aj.	Komunikace Finance aj.	Rekreace aj.
----------------------------	---------------------------	--------------

Zdroj: Jakubíková, str. 69.

K zapamatování:

Služby představují ekonomické statky, které mají převážně nehmotný charakter, v cestovním ruchu je navíc tento charakter průřezový.

Znaky služeb

Obecné znaky služeb	Specifické znaky služeb cestovního ruchu
Nemateriální charakter	Časová a místní vázanost
Vysoká spotřeba živé práce	Komplexnost a komplementárnost služeb
Začlenění vnějšího faktoru	Substituce služeb
Soulad poskytování služeb se spotřebou	Mnohooborový charakter služeb
Pomíjivost služeb	Sezónnost poptávky po službách
	Nezbytnost poskytování informací
	Neanonymita spotřebitele služby

Zdroj: Oriška, str. 9.

Nemateriální charakter služeb vyjadřuje skutečnost, že je nemůžeme vnímat smysly tak jako výrobek, což souvisí s vysokou spotřebou živé práce. Do procesu poskytování služby je začleněn i vnější faktor, kterým je zákazník. Protože služby nelze produkovat do zásoby, platí soulad poskytování služeb s jejich spotřebou. Pomíjivost služeb označuje stav, že služby nelze před použitím testovat jako běžné spotřební předměty.

Jedním z významných specifických znaků služeb cestovního ruchu je jejich časová a místní vázanost na primární nabídku cestovního ruchu. Dalším významným prvkem je komplexnost a komplementarita, které označují rozličné kombinace vzájemně se podmiňujících služeb. Zastupitelnost (substituce) služeb umožňuje nahradit jednu službu druhou. Mnohooborový charakter označuje množství různorodých služeb, které jsou v cestovním ruchu poskytovány. Mimořádně velký vliv na poptávku po službách má sezónnost. Nezbytnost informací o službách cestovního ruchu a jejich kvalitě vyplývá z požadavků zákazníků, jejichž rozhodnutí

o účasti na cestovním ruchu jsou podmíněna právě dostatečným objemem věrohodných informací. Účastník cestovního ruchu vystupuje zpravidla na trhu jako neanonymní.

Vzhledem k tomu, že služby poskytované v cestovním ruchu jsou velmi nesourodé, je možné je klasifikovat z různých hledisek. Podle významu ve spotřebě účastníků cestovního ruchu se dělí služby na základní (dopravní, ubytovací, stravovací) a doplňkové (kulturní, poznávací, sportovní, rekreační, společensko-zábavní ad.). Toto členění vzhledem k významu slov neodpovídá realitě; motivační důvody jsou pro účast na cestovním ruchu hlavní, a tudíž by se neměly označovat jako „doplňkové“.

Dalším hlediskem dělení služeb cestovního ruchu je charakter spotřeby. Služby se člení na osobní (odnesení zavazadel) – užitiný efekt se dostaví bezprostředně a na věcné (úprava lyžařské výstroje) – užitiný efekt se dostaví zprostředkovaně hmotným statkem. Podle způsobu úhrady se dělí služby na placené a neplacené. Z hlediska místa poskytování se dělí služby na poskytované v místě běžného prostředí, služby poskytované během přepravy a služby poskytované v rekreačním prostoru.

Významným hlediskem pro klasifikaci služeb cestovního ruchu je druhové členění:

- služby cestovního ruchu
 - dodavatelské služby – informační, dopravní, ubytovací, stravovací, sportovně-rekreační, kulturně-společenské, lázeňské, kongresové, průvodcovské a asistenční, animační;
 - zprostředkovatelské služby – informační, cestovních kanceláří, cestovních agentur;
- ostatní služby
 - specializované služby pro cestovní ruch – informační, pojistné, směnářské, pasových a celních orgánů;
 - služby místní infrastruktury – informační, obchodní, komunální, zdravotnické, policejní, záchranné, poštovní, telekomunikační.

Kvalita služeb cestovního ruchu vyjadřuje souhrn jejich užitných vlastností (znaků), které jim dávají schopnost uspokojovat potřeby a naplňovat očekávání účastníků cestovního ruchu. Znakem kvality jsou užitné vlastnosti. Tyto znaky mohou být měřitelné (kvantitativně) a porovnatelné (kvalitativně). Znaky kvality služeb z hlediska poptávky jsou např. spolehlivost,

serióznost, dojem, orientace na zákazníka či zodpovědnost. Znaky kvality služeb z hlediska nabídky jsou pracovníci, technická vybavenost, pracovní postupy, marketing nebo poskytování informací zákazníkům.

Specifické rysy trhu cestovního ruchu jsou dány zvláštnostmi v podobě:

- podstaty cestovního ruchu;
- služeb cestovního ruchu;
- potřeb uspokojovaných cestovním ruchem.

Trh cestovního ruchu je v rozhodující míře trhem služeb, prodej zboží je jen doplňkovým komplementem. Ve srovnání se standardním trhem je trh cestovního ruchu více ovlivňován subjektivním vnímáním a postoji konkrétního účastníka cestovního ruchu. Ve své nabídkové části je trh cestovního ruchu místně vázaný a zároveň je ve značné míře ovlivňován faktorem času (sezónnost) a poptávková část je nucena tuto skutečnost akceptovat, navíc směna předchází spotřebu (finanční prostředky jsou vynakládány předem). Na trh cestovního ruchu více působí i mimoekonomické vlivy. Jedná se např. o přírodní katastrofy, politickou situaci či globalizaci.

K zapamatování:

Vzájemný vztah nabídky a poptávky na trhu cestovního ruchu je obrácený. Zatímco na standardním trhu putuje nabídka k poptávce, na **trhu cestovního ruchu musí poptávka putovat za nabídkou**. V současné době je **určující poptávka**, trh cestovního ruchu je v současnosti trhem kupujícího. Rozsah nabídky stále roste.

Spotřebou se rozumí fáze, v níž se výrobky a služby stávají předmětem používání, resp. prostředkem uspokojení potřeb. Cestovní ruch je součástí osobní spotřeby (uspokojování potřeb) a společenské spotřeby (účast na určitých typech cestovního ruchu). Předmětem spotřeby jsou v cestovním ruchu služby, zboží a volné statky, které uspokojují motivační potřeby. Cestovní ruch uspokojuje vždy v rámci jedné účasti větší či menší počet potřeb. Spotřeba v cestovním ruchu se uskutečňuje v převážné míře v jiném místě, většinou však na více místech mimo běžné prostředí. Motivace ke spotřebě v cestovním ruchu je odlišná od motivace ke spotřebě v běžném prostředí, protože jsou kladeny vyšší nároky na kvalitu. Rozhodující složku tvoří služby a zboží je jejich doplňkem.

Shrnutí kapitoly

Předmětem koupě a prodeje na trhu cestovního ruchu jsou objekty, kterými jsou hmotné a nehmotné statky. Rozhodující objektovou částí trhu jsou služby. V cestovním ruchu mají služby průřezový charakter, protože nejsou produkovány jen podniky cestovního ruchu, ale i subjekty veřejného a soukromého sektoru. Vedle základních znaků služeb vykazují služby cestovního ruchu i další specifika, kterými jsou např. komplexnost, komplementarita, sezónnost, zastupitelnost či neanonymita. Existuje řada hledisek pro klasifikaci služeb cestovního ruchu, z nichž nejčastěji se používá dělení podle významu ve spotřebě (základní, doplňkové) a druhové členění (služby cestovního ruchu, ostatní služby). Významným faktorem pro hodnocení služeb jak z hlediska kvantitativního, tak kvalitativního je jejich kvalita.

Pojmy k zapamatování

Komplementarita, komplexnost, kopírovatelnost, produkt cestovního ruchu, sezónnost, služba

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Uveďte ke službě odpovídající číslo /8 bodů/

1 terciární	2 kvartární	3 kvintární
... doprava	... obchod	... vzdělávání
... ubytování	... zdravotnictví	... finance
		... průmysl
		... stravování

2. Vyberte správnou odpověď /4 body/

1/ Základními službami cestovního ruchu jsou služby:

- a/ ubytovací, stravovací, informační
- b/ dopravní, informační, průvodcovské
- c/ ubytovací, stravovací, dopravní

2/ Služby placené a neplacené vyjadřují hledisko:

- a/ významu ve spotřebě
- b/ způsobu úhrady

c/ druhové

3/ Znakem kvality služeb je/jsou:

a/ užitné vlastnosti

b/ cena

c/ včasné poskytnutí

4/ Specifickým znakem služeb cestovního ruchu není:

a/ časová a místní vázanost

b/ nemateriální charakter

c/ komplexnost a komplementarita

3. Doplňte vhodné výrazy do textu /3 body/

Naplnění očekávání z účasti na cestovním ruchu napomáhají mj. i služby cestovního ruchu, jejichž a patří k nejvýznamnějším faktorům ovlivňujícím spokojenost účastníků cestovního ruchu. Účastí na cestovním ruchu dochází k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu prostřednictvím volných statků, služeb, zboží a veřejných statků. Jejich souhrn tvoří

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 15 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 11 – 15 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 11 bodů, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] ATTL, P.; NEJDL, K. (2004). *Turismus I*. Praha: VŠH, 2004. 178 s. ISBN 978-86578-37-2.

Korespondenční úkol

S využitím získaných informací zpracujte esej v rozsahu 5 normostran, ve které:

- **popište systém řízení cestovního ruchu včetně institucionálního zabezpečení v místě Vašeho bydliště,**
- **vysvětlete, jaké změny přinese nový občanský zákoník ve vztahu k službám cestovního ruchu.**

Zpracovaný esej uložte v PDF pod Vaším UČO (např. 1199.pdf) a vložte do IS, sekce CR 116, část Odevzdávárna nejpozději 7 dní před příštím modulem. Na dalším tutoriálu obdržíte hodnocení, které je nezbytnou podmínkou pro složení zkoušky z předmětu Management turismu.

2. modul = 5 hodin

1.3 Průvodce studiem modulu „Financování a statistika v cestovním ruchu“

Modul tvoří čtyři tematické okruhy. Každý je probírán samostatně:

4. Financování a ekonomické dopady cestovního ruchu (veřejné a soukromé zdroje, přímé, nepřímé a indukované efekty)
5. Statistika v cestovním ruchu (nabídka a poptávka, ČSÚ, MMR ČR, CzechTourism, Eurostat)
6. Satelitní účet cestovního ruchu (využití, regionalizace)
7. Konkurenceschopnost v cestovním ruchu (index, měření)

Výklad vychází z učebnice GÚČIK, M. a kol. (2011). *Cestovní ruch – politika a ekonomia*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2011
(kapitola 7: str. 79-97)

Výklad vychází z učebnice FRANKE, A. a kol. (2012). *Statistiky cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012
(kapitola 1: str. 1-39; kapitola 7: str. 160-184)

4. kapitola: Financování a ekonomické dopady cestovního ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- se zdroji financování a ekonomickými dopady cestovního ruchu.

Úvod

Ekonomické přínosy cestovního ruchu se prokazují složitě, protože cestovní ruch má průřezový charakter. Aby bylo možné kvantifikovat ekonomické přínosy cestovního ruchu, musí být tento obor identifikován ve struktuře ekonomických činností (CZ-NACE), vymezen jako průmysl cestovního ruchu. Mezi ekonomické činnosti, které s cestovním ruchem úzce souvisí, se zahrnuje doprava, ubytovací a stravovací služby, finanční a pojišťovací činnosti, činnost cestovních agentur a cestovních kanceláří, zdravotní péče v lázeňských zařízeních a odvětví umění, zábavy a rekreace.

Klíčová slova:

Ekonomika cestovního ruchu, fondy EU, CZ-NACE, průmysl cestovního ruchu, soukromé zdroje, státní rozpočet, veřejná podpora

Studijní text

Použijte literaturu:

GÚČIK, M. (2011). *Cestovný ruch – politika a ekonómia*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2011; kapitola 7: str. 79-97

4.1 Zdroje financování a dopady cestovního ruchu

Rozvoj cestovního ruchu je financován především z vlastních zdrojů, úvěrů, strukturálních fondů Evropské unie a v současné době nejčastěji kombinací zmíněných finančních prostředků. Na financování rozvoje cestovního ruchu se podílí jak soukromý, tak veřejný sektor. Soukromý sektor je producentem statků a služeb, za které platí účastníci cestovního ruchu tržní cenu. Naopak producentem kolektivních statků a služeb je veřejný sektor, který je financuje prostřednictvím veřejných rozpočtů.

Hlavní úlohou spolupráce veřejného a soukromého sektoru v cestovním ruchu je dosáhnout koordinované chování subjektů zainteresovaných na tvorbě a nabídce produktu pro návštěvníky, a to na místní, regionální a národní úrovni. To znamená, že cestovní ruch je společnou úlohou podnikatelů a států (soukromého a veřejného sektoru). Především v počáteční fázi rozvoje cestovního ruchu má vedoucí úlohu a zodpovědnost veřejný sektor. Tato spolupráce je důležitá mj. při tvorbě produktu cestovního ruchu a financování a podpoře investic do rozvoje cestovního ruchu. V České republice nemá veřejná podpora cestovního ruchu dlouhou tradici.

V programovacím období 2007 – 2013 jsou k cestovnímu ruchu relevantní v rámci fondů Evropské unie čtyři programy – Integrovaný operační program (IOP), Regionální operační programy (ROP), Programy přeshraniční spolupráce (PPS) a Program rozvoje venkova (PRV). Prostřednictvím Integrovaného operačního programu (priorita 4 – Národní podpora cestovního ruchu) jsou financovány celostátní projekty zaměřené na zvyšování kvality služeb v cestovním ruchu a na zlepšení statistického vykazování v cestovním ruchu. Dále jsou realizovány marketingové projekty zaměřené na zvýšení povědomí o domácím cestovním ruchu a upevnění České republiky na mezinárodním trhu cestovního ruchu. Finanční

prostředky lze získat i z Programu rozvoje venkova, který se zaměřuje mj. na podporu budování rekreační infrastruktury a zajištění služeb pro pěší a vodní turistiku, lyžování, budování vinařských stezek a hipostezek.

Pojmy k zapamatování:

Historicky největší veřejná finanční podpora cestovního ruchu v České republice je alokována v **Regionálních operačních programech (ROP)**. S finančními prostředky hospodaří **regiony soudržnosti (NUTS 2)**, prostřednictvím Regionálních rad regionů soudržnosti. V šesti ze sedmi ROP je cestovní ruch samostatnou prioritou.

Pozice cestovního ruchu v národní, regionální či světové ekonomice je spojena zejména s realizací příjmů, s vytvářením pracovních míst a s rozvojem podnikatelské činnosti či s realizací daňových a dalších pozitivních efektů. Vedle pozitivních efektů je nutné sledovat i negativní efekty cestovního ruchu, které se projevují především v podobě externalit projevujících se jak na fyzickém, tak sociokulturním prostředí.

Cestovní ruch realizuje tři typy ekonomických efektů:

- přímé – jsou realizovány v odvětvích přímo spojených s cestovním ruchem, kde dochází k přímému kontaktu poskytovatele služeb a účastníka cestovního ruchu (např. zakoupení pobytu v hotelu);
- nepřímé – dochází k nim u dodavatelských odvětví a nejsou spojeny s přímým kontaktem účastníka cestovního ruchu a poskytovatele služeb, jedná se o směnu v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů (např. nákup vybavení pro hotelový řetězec);
- indukované – efekty, které představují další realizaci příjmů z cestovního ruchu ze strany soukromého sektoru i veřejného sektoru, jsou spjaty s multiplikačním efektem (např. zvýšení výdajů domácností na cestovní ruch).

K zapamatování:

Podle přímých a nepřímých vlivů se cestovní ruch rozděluje na průmysl cestovního ruchu a ekonomiku cestovního ruchu. **Průmysl cestovního ruchu** zahrnuje **pouze přímé efekty** cestovního ruchu, **ekonomika cestovního ruchu** je pak **souhrnem přímých i nepřímých a indukovaných efektů** cestovního ruchu.

Vliv cestovního ruchu na národní hospodářství je možné posuzovat z různých přístupů. Lze vymezit 5 okruhů hodnocení vlivu cestovního ruchu na ekonomiku:

1. statistické hodnocení (účastník cestovního ruchu jako statistická jednotka);
2. ekonomicko-peněžní hodnocení (účastník cestovního ruchu jako zdroj příjmů);
3. individuální hodnocení (účastník cestovního ruchu jako jedinec s potřebami odrážejícími se ve výši a struktuře spotřeby);
4. sociokulturní hodnocení (účastník cestovního ruchu jako sociální bytost vstupující do vztahů s dalšími účastníky, s poskytovateli služeb a s rezidenty);
5. globální dopady cestovního ruchu na národní hospodářství (přímé a nepřímé efekty cestovního ruchu pomocí 2 ukazatelů – satelitní účet cestovního ruchu, platební bilance).

Shrnutí kapitoly

Na trhu cestovního ruchu reprezentují nabídku a poptávku subjekty. Těmi jsou prodávající, kupující a zprostředkovatelé. Mezi nimi dochází ke směně. Obsahem směny jsou objekty (služby, zboží, volné statky). Trh cestovního ruchu je v rozhodující míře trhem služeb. Ze specifických rysů na trhu cestovního ruchu lze jmenovat komplexnost, komplementaritu, sezónnost, místní a časovou vázanost či vliv lidského faktoru. Rozvoj cestovního ruchu je financován především z vlastních zdrojů, úvěrů, strukturálních fondů Evropské unie a v současné době nejčastěji kombinací zmíněných finančních prostředků. Na financování rozvoje cestovního ruchu se podílí jak soukromý, tak veřejný sektor. Cestovní ruch realizuje tři typy ekonomických efektů – přímé, nepřímé a indukované. Průmysl cestovního ruchu zahrnuje pouze přímé efekty, ekonomika cestovního ruchu je souhrnem jak přímých, tak nepřímých a indukovaných efektů cestovního ruchu.

Pojmy k zapamatování

Efekty cestovního ruchu, individuální a kolektivní statky, specifika trhu cestovního ruchu, veřejná podpora

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „ hodnocení “ je předpokladem pro studium další kapitoly.
--

1. Vyberte správnou odpověď /6 bodů/

- a/ _____ (Průmysl cestovního ruchu / Ekonomika cestovního ruchu) zahrnuje výhradně přímé efekty cestovního ruchu.
- b/ _____ (Individuální statky / Kolektivní statky) produkuje veřejný sektor, který je financuje prostřednictvím veřejných rozpočtů.
- c/ V současné době je na trhu cestovního ruchu určující _____ (nabídka / poptávka). Z její pozice se stala rozhodující jednotkou _____ (služba / destinace).
- d/ Největší veřejná podpora cestovního ruchu je alokována v _____ (IOP / ROP).
- e/ Regiony soudržnosti se označují zkratkou _____ (NUTS 1 / NUTS 2).
- f/ Negativní efekty cestovního ruchu se projevují především v podobě _____ (investic / externalit).

2. Jmenujte 4 specifické rysy trhu cestovního ruchu /4 body/

_____, _____, _____, _____,

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 10 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 7 – 10 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 7 bodů, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] PALATKOVÁ, M., ZICHOVÁ, J. (2011). *Ekonomika turismu*. Praha: Grada Publishing, 2011. 205 str. ISBN 978-80-247-3748-5.

5. kapitola: Statistika cestovního ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- se zabezpečením sběru statistických dat na straně nabídky a poptávky na trhu cestovního ruchu.

Úvod

Kvantifikace cestovního ruchu vyžaduje hodnověrné zdroje, které je možné získat buď ze statistických přehledů, anebo primárním výzkumem. Údaje charakterizující vývoj cestovního ruchu jsou důležité jednak pro rozhodování orgánů státní správy a samosprávy a jednak pro rozhodování podnikatelských subjektů. Tyto subjekty potřebují znát statistické údaje pro vyjádření ekonomických přínosů cestovního ruchu. Množství statistických dat klesá od nejvyšší (nadmárodní) úrovně po úroveň lokální.

Klíčová slova:

Český statistický úřad, nabídka a poptávka, primární a sekundární výzkum, statistická ročenka

Studijní text

Použijte literaturu:

FRANKE, A. a kol. (2012). *Statistiky cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012; kapitola 1: str. 1-39

5.1 Sběr statistických dat cestovního ruchu

Sběr statistických dat probíhá na celosvětové a makroregionální úrovni (UNWTO, WTTC, OECD, Eurostat), národní úrovni (ČSÚ, MMR ČR, ČNB, CzechTourism), regionální úrovni (krajské úřady, organizace destinačního managementu) a lokální úrovni (turistická informační centra). Statistická data se rozdělují na primární, která vznikají prvotním sběrem dat (dotazníkové šetření, řízené rozhovory) a sekundární, kdy se pracuje s již sebranými daty (ČSÚ, Eurostat). Statistika v cestovním ruchu sleduje tyto základní oblasti:

- přesun účastníka cestovního ruchu a jeho pobyt v destinaci;
- finanční procesy, k nimž dochází při realizaci cestovního ruchu;
- finanční procesy z makroekonomického hlediska.

Tradiční statistika se zpracovává na základě dvou metod – pohraniční statistika, pobytová statistika. Statistika UNWTO, OECD a Evropské unie je založena na statistice ubytovacích zařízení. Tato metoda je určující pro statistiku v České republice, přestože vykazuje některé nedostatky. Především se zabývá pouze hromadnými ubytovacími zařízeními, tzn. těmi, která disponují buď více než pěti pokoji nebo více než deseti lůžky. Oficiální statistika na národní úrovni nezohledňuje individuální ubytovací zařízení.

Základní formou statistického zjišťování, pomocí které je možné pravidelně získávat informace o cestovním ruchu, je výkaznictví. Patří sem i statistické výkazy, které se předkládají Českému statistickému úřadu. Z hlediska cestovního ruchu jsou důležité především výkazy o činnosti hromadných ubytovacích zařízení či výkazy o vybraných službách cestovního ruchu. Za důležité se považují i údaje České národní banky o příjmech a výdajích na zahraniční cestovní ruch.

Systém statistiky cestovního ruchu v České republice je rozdělen na tyto skupiny:

- příjezdový cestovní ruch;
- výjezdový cestovní ruch;
- kapacitní a výkonové ukazatele ubytovacích kapacit;
- satelitní účet cestovního ruchu.

Statistiku Evropské unie zabezpečuje Eurostat na základě údajů získaných z členských států. Cestovní ruch EU má převážně charakter vnitřního cestovního ruchu. Eurostat soustřeďuje ještě údaje o národním cestovním ruchu. Databázi světové statistiky zpracovává UNWTO. Zabývá se jak příjezdovým, tak výjezdovým cestovním ruchem. UNWTO publikuje Výroční zprávu o statistice cestovního ruchu ve světě a Kompendium cestovního ruchu. OECD publikuje statistické údaje o cestovním ruchu a vydává vlastní statistickou ročenku.

Nedostatek relevantních údajů o cestovním ruchu nejen z hlediska návštěvnosti, ale i jeho výkonnosti měl za následek vytvoření specifických nástrojů na sběr údajů vyjadřujících podstatné stránky cestovního ruchu a jeho výkonnosti. Již v roce 1962 vznikla snaha vytvořit tzv. index produkce cestovního ruchu a vytvoření tzv. barometru cestovního ruchu. Tento barometr je rozšířeným nástrojem a zpracovává se v menších regionech, např. Azurové

pobřeží ve Francii, Voralbersko v Rakousku. I UNWTO vydává od roku 2003 čtyřikrát ročně barometr světového cestovního ruchu, který monitoruje vývoj cestovního ruchu ve světě.

K zapamatování:

Statistikou cestovního ruchu v České republice se zabývá především **Český statistický úřad**, Česká národní banka, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Česká centrála cestovního ruchu-CzechTourism. Systém statistiky je rozdělen do čtyř skupin – příjezdový a výjezdový cestovní ruch, kapacitní a výkonové ukazatele ubytovacích kapacit a satelitní účet cestovního ruchu.

Shrnutí kapitoly

Z hlediska statistik cestovního ruchu v České republice je třeba přispět ke zlepšení současného stavu, kdy rozsah a možnosti získávání statistických dat mají klesající tendenci od úrovně centra přes kraje a turistické regiony až po místa. Zároveň je nutné statistické podklady dostatečně využívat k řešení signalizujících negativních tendencí, které vyžadují operativně přijímat vhodná opatření. Jednou z možností je například možné využití současné koncentrace příjezdového cestovního ruchu do Prahy, Českého Krumlova a Karlových Varů efektivní diverzifikací této poptávky prostřednictvím inovací produktů cestovního ruchu v sousedních či tranzitních regionech. Při využívání statistických podkladů je nutné se vyvarovat nepřesně a zkresleně formulovaným závěrům.

Pojmy k zapamatování

Barometr, kapacitní a výkonové ukazatele, primární a sekundární data, ubytovací zařízení

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Doplňte instituce zabývající se statistikou cestovního ruchu /5 bodů/

Úroveň	Instituce
1. Celosvětová a makroregionální	_____, WTTC, _____, EUROSTAT
2. Národní	_____, ČNB, _____, _____

2. Vyberte správnou odpověď /5 bodů/

1/ Hromadná ubytovací zařízení:

- a/ mají méně než 5 pokojů nebo méně než 10 lůžek
- b/ mají více než 5 pokojů nebo více než 10 lůžek
- c/ jsou jen zařízení hotelového typu

2/ Množství statistických dat cestovního ruchu:

- a/ klesá od centra přes region k obci
- b/ roste od centra přes region k obci
- c/ je ve všech zemích EU stejné

3/ U ubytovacích kapacit se sledují:

- a/ jen kapacitní ukazatele
- b/ jen výkonové ukazatele
- c/ kapacitní i výkonové ukazatele

4/ Statistická ročenka ubytování, pohostinství a cestovního ruchu je:

- a/ primárním informačním zdrojem
- b/ sekundárním informačním zdrojem
- c/ základním statistickým výkazem cestovního ruchu

5/ Dvě tradiční metody statistiky cestovního ruchu jsou:

- a/ hraniční a pohraniční statistika
- b/ bytová a pobytová statistika
- c/ pohraniční a pobytová statistika

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 10 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 7 – 10 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 7 bodů, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] Statistická ročenka ubytování, pohostinství a cestovního ruchu

6. kapitola: Satelitní účet cestovního ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s významem satelitního účtu cestovního ruchu (TSA).

Úvod

Cestovního ruchu se zúčastňují jak domácí občané, tak zahraniční návštěvníci. Jsou nositelem poptávky a následně spotřeby různorodých statků a služeb před, během cestování a návštěvy nebo pobytu v destinaci cestovního ruchu. Ve snaze umožnit přesnější hodnocení přínosů cestovního ruchu doporučila UNWTO zavedení satelitního účtu cestovního ruchu (TSA – Tourism Satellite Account). Jeho metodika se snaží vyjádřit všechny přímé výdaje, ale i jejich přínos k HDP, zaměstnanosti a ke kapitálovým investicím. Oficiální jednání o zavádění satelitních účtů cestovního ruchu se konalo v roce 2000 v New Yorku. Na procesu zpracování se kromě UNWTO podílely OECD, Eurostat, WTTC i další významné organizace (ILA, IHRA). Výzkumná a experimentální činnost trvala celých 17 let.

Klíčová slova:

Ekonomický význam cestovního ruchu, HDP, satelitní účet cestovního ruchu, zaměstnanost

Studijní text

Použijte literaturu:

FRANKE, A. a kol. (2012). *Statistiky cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012; kapitola 7: str. 160-184

6.1 Význam satelitního účtu cestovního ruchu

Jedná se o statistický nástroj, který je založen na principu obecné bilanční vyrovnanosti mezi poptávkou vyvolanou cestovním ruchem a nabídkou. Je založen na koncepci poptávkové strany a poskytuje informace a data o ekonomickém postavení cestovního ruchu v národním hospodářství. Například v České republice se dle TSA podílí průmysl cestovního ruchu na HDP 2,7 % a na zaměstnanosti 4,6 %. Základním cílem TSA je podat komplexní informace o stavu, vývoji a dopadech cestovního ruchu na ekonomiku konkrétní země a z hlediska struktury odpovídá soustavě národních účtů. Satelitní účet je tvořen soustavou 10 tabulek:

- T1 – Spotřeba příjezdového cestovního ruchu;
- T2 – Spotřeba domácího cestovního ruchu;

- T3 – Spotřeba výjezdového cestovního ruchu;
- T4 – Spotřeba vnitřního cestovního ruchu a saldo cestovního ruchu (přidaná hodnota, HDP);
- T5 – Výrobní účty jednotlivých odvětví cestovního ruchu a ostatních odvětví (přidaná hodnota);
- T6 – Domácí nabídka, vnitřní spotřeba cestovního ruchu (přidaná hodnota, HDP);
- T7 – Zaměstnanost v cestovním ruchu;
- T8 – Tvorba hrubého fixního kapitálu v cestovním ruchu;
- T9 – Veřejná spotřeba v cestovním ruchu;
- T10 – Nepeněžní ukazatele cestovního ruchu (počet návštěvníků, počet přenocování).

Satelitní účet je flexibilní, neobsahuje žádná závazná pravidla. Každý stát si ho může přizpůsobit vlastním podmínkám. Při vypracování satelitního účtu se prvotní výpočty zpracovávají pomocí primárního průzkumu, takže řadu údajů není možné odvodit ani z národních účtů ani statisticky vypočítat. Cestovní ruch má pozitivní vliv na rozvoj regionů a na snižování meziregionálních disparit. Pro účely kvantifikace dopadů cestovního ruchu na regionální úrovni lze použít satelitní účet cestovního ruchu. Tento statistický nástroj je sestavován především na národní úrovni, ale lze ho i regionalizovat, k čemuž více či méně úspěšně přistoupilo několik zemí.

K zapamatování:

Satelitní účet cestovního ruchu (TSA) je základní statistický nástroj, pomocí kterého se vyjadřuje **ekonomický význam cestovního ruchu** pro národní hospodářství. Je tvořen soustavou 10 tabulek.

V TSA jsou užívány následující definice:

- Návštěvník je osoba uskutečňující cestu do hlavní destinace mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden rok s hlavním účelem (služebním, rekreace či jiným osobním účelem), který není spojen se zaměstnáním (na základě smlouvy) u společnosti se sídlem v navštívené zemi či místě. Návštěvník je klasifikován jako turista, pokud jeho cesta zahrnuje přenocování, v opačném případě pak jako jednodenní návštěvník.

- Příjezdový cestovní ruch (také aktivní) zahrnuje návštěvu a pobyt nerezidentů na ekonomickém území sledované země. Výdaje příjezdového cestovního ruchu jsou chápány jako celkový objem prostředků vydaných na cestovní ruch nerezidenty a plynoucích do navštívené země. To znamená, že započítávána je i ta část výdajů, která je zaplacená mimo ekonomické území (ve vlastní zemi nerezidenta), ale směřuje formou různých plateb do sledované země (např. část výdajů za zájezd).
- Domácí cestovní ruch je cestovní ruch domácích návštěvníků na ekonomickém území sledované země. Pro potřeby TSA je však nutné chápat domácí cestovní ruch, resp. jeho výdaje širěji. Výdaje domácího cestovního ruchu zahrnují výdaje rezidentských návštěvníků ve sledované zemi, a to i tu část výdajů spojených s návštěvou (konečným cílem cesty) jiné země, pokud byly realizovány ve sledované zemi (např. marže cestovních kanceláří či agentur zajišťujících zahraniční zájezd).
- Výjezdový cestovní ruch (také pasivní) zahrnuje návštěvu a pobyt rezidentů mimo ekonomické území sledované země. Výdaje výjezdového cestovního ruchu jsou chápány jako výdaje rezidentských návštěvníků mimo ekonomické území vlastní země. Nezahrnují výrobky zakoupené na cestu nebo po cestě ve vlastní zemi (ty patří do spotřeby domácího cestovního ruchu).
- Vnitřní cestovní ruch (domácí a příjezdový) je cestovní ruch rezidentů i nerezidentů na ekonomickém území sledované země.
- Výdaje na cestovní ruch odpovídají částce zaplacené v souvislosti s cestou (před či během) návštěvníka za získání či spotřebu zboží a služeb (včetně cenností) pro vlastní či cizí spotřebu. Zahrnutý jsou jak výdaje hrazené přímo návštěvníkem, tak placené i zpětně proplacené někým jiným.
- Spotřeba v cestovním ruchu vychází z velké části z konceptu výdajů (tedy zahrnuje útratu/výdaje návštěvníků za služby a zboží před a během cesty spadající do cestovního ruchu) a navíc pokrývá ještě služby, jako jsou imputované nájemné ve vlastních rekreačních zařízeních, služby v rámci cestovního ruchu hrazené neziskovými organizacemi (např. dovolená pro handicapované osoby) či další spotřebu.
- Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu zahrnuje hrubou přidanou hodnotu odvětví cestovního ruchu i ostatních odvětví, která slouží přímo návštěvníkům, respektive je vztažená k spotřebě vnitřního cestovního ruchu. Jedná se pouze o přímou hrubou

přidanou hodnotu, která je vyvolána přímou spotřebou návštěvníka, a nepřímé efekty, které mohou být touto spotřebou vyvolány, nejsou uvažovány.

- Tvorba hrubého fixního kapitálu je důležitým kompetentem pro popis a analýzu odvětví cestovního ruchu. Tvorba hrubého fixního kapitálu spolu s tvorbou zásob a čistým pořízením cenností tvoří položku nazývanou tvorba hrubého kapitálu. Protože druhé dvě jmenované položky reprezentují pouze velmi malou část tvorby hrubého kapitálu, TSA se zabývá pouze jeho nejdůležitější položkou.
- Kolektivní spotřeba cestovního ruchu jsou netržní služby vážící se k cestovnímu ruchu, např. propagace trhu, plánování, rozvoj cestovního ruchu, kontrola nad službami atd. Tyto funkce mohou být rozvíjeny vládními institucemi na úrovni národní, regionální či dokonce místní. Hodnota těchto činností se posuzuje podle stejných parametrů jako kterákoli jiná kolektivní netržní služba, tzn. pomocí jejich výrobních nákladů.

Shrnutí kapitoly

Satelitní účet cestovního ruchu je metodický rámec, pomocí kterého lze kvantifikovat ekonomický význam cestovního ruchu pro národní hospodářství (např. podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu, na zaměstnanosti). Pomocí TSA lze sledovat i vývoj cestovního ruchu v čase, a jelikož se jedná o mezinárodně uznávaný metodický koncept, lze přistoupit i k porovnávání výsledků mezi různými státy. Zatímco na národní úrovni má zpracován TSA řada zemí, roste potřeba jeho regionalizace.

Pojmy k zapamatování

Kolektivní spotřeba cestovního ruchu, hrubý fixní kapitál, regionalizace, TSA

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „ hodnocení “ je předpokladem pro studium další kapitoly.
--

1. Přiřaďte k jednotlivým pojmům odpovídající vymezení /6 bodů/

Pojmy

- a/ Turista
- b/ Návštěvník
- c/ TSA
- d/ Kolektivní spotřeba cestovního ruchu
- e/ Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu
- f/ Vnitřní cestovní ruch

- 1/ přímá spotřeba návštěvníka v rámci vnitřního cestovního ruchu
- 2/ domácí a příjezdový cestovní ruch
- 3/ netržní služby
- 4/ jednodenní návštěvník bez přenocování
- 5/ satelitní účet cestovního ruchu
- 6/ návštěvník s minimálně jedním přenocováním

2. Uveďte, zda je výrok pravdivý (P) či nepravdivý (N) /4 body/

- 1/ Většina zemí přistoupila k regionalizaci (disagregaci) TSA. P / N
- 2/ Podíl průmyslu cestovního ruchu na HDP v ČR dosahuje 4,6 %. P / N
- 3/ Satelitní účet cestovního ruchu je tvořen soustavou 10 tabulek. P / N
- 4/ Česká republika nemá TSA zpracován. P / N

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 10 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 7 – 10 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 7 bodů, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] GÚČIK, M. (2011). *Cestovní ruch – politika a ekonomia*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2011. 188 str. ISBN 978-80-89090-98-3.

7. kapitola: Konkurenceschopnost v cestovním ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s možnostmi hodnocení a indexy konkurenceschopnosti destinací.

Úvod

Při vymezování pojmu konkurenceschopnost lze rozlišit z hlediska zaměření a posuzování schopnosti konkurovat tři hlavní proudy – čistě ekonomický, politický a udržitelnosti. Při hodnocení konkurenceschopnosti destinací je dobře využitelný Porterův diamant národní konkurenceschopnosti, který se zaměřuje na čtyři oblasti – podmínky na straně výrobních faktorů, podmínky na straně poptávky, příbuzná a provázaná odvětví a firemní strategie a struktura a rivalita. Porter ještě vymezuje dva exogenní faktory v podobě vlády a příležitostí, které ovlivňují konkurenceschopnost země.

Klíčová slova:

Faktory endogenní a exogenní, konkurenceschopnost, Porterův model, TPCI

Studijní text

Použijte literaturu:

PALATKOVÁ, M. (2010). *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011; kapitola: 10, str. 158-166

7.1 Hodnocení konkurenceschopnosti destinace

Objektivní metody hodnocení a měření konkurenceschopnosti lze rozdělit do tří okruhů, k nimž patří:

- analýza přínosů a nákladů (CBA – Cost and Benefit Analysis);
- hodnocení zdrojů;
- multifaktorová srovnávání a řazení.

Analýza přínosů a nákladů představuje komplexní pohled na sledování konkurenceschopnosti z hlediska srovnávání nákladů a přínosů (výnosů). Její přednost spočívá v tom, že se snaží zohlednit jak přínosy cestovního ruchu, tak jeho negativní působení. Hodnocení zdrojů vychází z posuzování atributů jako management, výroba a zpracování, marketing, životní prostředí apod. Metoda je založena na předpokladu, že produkce určitého zboží a služeb

vyžaduje určitou kombinaci zdrojů a že určité zdroje jsou využitelné při produkci více zboží a služeb. Zdrojem konkurenční výhody je optimální volba a kombinace zdrojů. Multifaktorová srovnávání znamenají zahrnutí širokého souboru faktorů a kritérií k vyhodnocování konkurenceschopnosti zemí v určitých oblastech včetně cestovního ruchu. Světové ekonomické fórum zpracovává globální index konkurenceschopnosti (GCI – Global Competitiveness Index), který se zabývá širšími souvislostmi. Zároveň sestavuje index konkurenceschopnosti destinací v cestovním ruchu TTCI.

K zapamatování:

TTCI je zkratka označující Travel and Tourism Competitiveness Index, tedy index konkurenceschopnosti destinací v cestovním ruchu, který každoročně sestavuje Světové ekonomické fórum.

Monitoring konkurenceschopnosti v cestovním ruchu srovnává 130 zemí a vychází zejména z objektivních dat. Součástí sledování jsou i subjektivní data (průzkumy), přestože jsou v menšině. Z hlediska charakteru dat a informací, na jejichž základě je kalkulována hodnota indexu v rozsahu 0 – 7 (7 = nejlepší hodnocení), je třeba vybírat data a informace, které jsou prostorově i časově srovnatelné s výhledem na minimálně 5 – 10 let dopředu. Index je tvořen kombinací tří subindexů:

- A – Regulační prostředí pro rozvoj cestovního ruchu;
- B – Obchodní prostředí a infrastruktura;
- C – Lidské, kulturní a přírodní zdroje.

Česká republika se umístila celosvětově dle Světového ekonomického fóra a indexu TTCI na 26. místě (rok 2009). Dlouhodobě obsazují přední příčky v celosvětovém srovnání německy mluvící země Švýcarsko, Rakousko a Německo.

Shrnutí kapitoly

Přesný obsah pojmu konkurenceschopnost není nikde stanoven. Pojem konkurenceschopnost nabývá odlišného významu, jsou-li zahrnuta politická hlediska, ekonomická hlediska či hledisko udržitelného rozvoje. Souborný pohled na konkurenceschopnost destinací poskytuje v současné době index konkurenceschopnosti destinací cestovního ruchu (TTCI), který každoročně zpracovává Světové ekonomické fórum. Výsledkem je srovnání asi 130 zemí

podle čtrnácti indexů rozdělených do tří subindexů, které dávají dohromady celkovou hodnotu indexu. Konkurenceschopnost destinace je těsně spojena s otázkou pozice destinace ve světovém, národním i regionálním cestovním ruchu.

Pojmy k zapamatování

Cost and Benefit Analysis, Porterův diamant, Světové ekonomické fórum, TTCI

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Vyberte správnou odpověď /5 bodů/

1/ Zkratku CBA označuje:

- a/ analýzu nákladů a přínosů
- b/ analýzu konkurenceschopnosti destinace
- c/ analýzu města České Budějovice z hlediska cestovního ruchu

2/ Na prvním místě žebříčku dle indexu TTCI je:

- a/ Česká republika
- b/ Francie
- c/ Švýcarsko

3/ Exogenními faktory dle Portera jsou:

- a/ regulační rámec a lidské zdroje v cestovním ruchu
- b/ náklady a přínosy
- c/ vláda a příležitosti

4/ Index TTCI zpracovává:

- a/ WEC – World Economic Forum
- b/ WTTC – World Travel and Tourism Council
- c/ WTO – World Trade Organization

5/ Index TTCI je tvořen ... subindexy:

a/ 3

b/ 7

c/ 14

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 5 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 4 –5 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 4 body, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] NOVACKÁ, L. (2010). *Trvalo udržitelný rozvoj cestovního ruchu na mezinárodním trhu*. Bratislava: KartPrint, 2010. 111 str. ISBN 978-80—88870-88-3.

Korespondenční úkol

S využitím získaných informací zodpovězte následující otázky s využitím nejaktuálnějších dat a zdrojů:

- **Jak se podílí průmysl cestovního ruchu na HDP a na zaměstnanosti v České republice (dle TSA)?**
- **Jaký význam přikládá vláda ve svém programovém prohlášení odvětví cestovního ruchu?**
- **Jaký projekt cestovního ruchu realizovaný s veřejnou podporou považujete v místě Vašeho bydliště nebo jeho okolí za nejefektivnější?**
- **Jaké místo obsadila Česká republika v rámci hodnocení indexu TTCI?**

Zpracovaný esej uložte v PDF pod Vaším UČO (např. 1199.pdf) a vložte do IS, sekce CR 116, část Odevzdávárna nejpozději 7 dní před příštím modulem. Na dalším tutoriálu obdržíte hodnocení, které je nezbytnou podmínkou pro složení zkoušky z předmětu Management turismu.

3. modul = 5 hodin

1.4 Průvodce studiem modulu „Inovace a aktuální trendy v cestovním ruchu“

Modul tvoří čtyři tematické okruhy. Každý je probírán samostatně:

8. Inovace v cestovním ruchu (definice, teritoriální charakter inovací)
9. Legislativa v cestovním ruchu (směrnice, doporučení, nařízení EU, zákony v ČR)
10. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu (pilíře, projekty, destinační management)
11. Aktuální trendy v cestovním ruchu (Vision 2030, teritoriální úrovně, nové formy a druhy cestovního ruchu)

Výklad vychází z učebnice PALATKOVÁ, M. (2011). *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011
(kapitola 9: str. 142-157; kapitola 13: str. 205-214)

8. kapitola: Inovace v cestovním ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- se specifiky a teritoriálním charakterem inovací v cestovním ruchu;
- s významem inovací ve strategických dokumentech cestovního ruchu.

Úvod

Pojem inovace je definován jako pozitivní, ale i negativní kvantitativní či kvalitativní posun prvků ekonomického organismu a vztahu mezi nimi. Podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou inovace charakterizovány jako „zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe.“ Mezinárodní sdružení vědeckých expertů cestovního ruchu (AIEST) uvádí, že inovaci nelze pokládat pouze jako kreativní sílu na trhu, ale také jako dostupný podnikatelský zdroj, přičemž je stále mít na zřeteli prostorovou dimenzi destinace cestovního ruchu (vliv globalizace).

Klíčová slova:

Evropa 2020, Generální ředitelství Průmysl a podnikání, inovace, teritoriální charakter

Studijní text

Použijte literaturu:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Inovace v cestovním ruchu*. Praha: VŠH, 2008. 32 str.

8.1 Specifika a teritoriální charakter inovací v cestovním ruchu

Inovace se rozdělují na inovace věcné (výrobky, služby), inovace procesů (provozní prvky a postupy, technologie) a inovace řízení (manažerské přístupy). Z hlediska zavádění inovací do praxe jsou rozlišovány čtyři základní fáze:

- identifikační fáze – příležitosti na tuzemském (domácím) a zahraničním trhu;
- invenční fáze – výzkumná sféra, klastry, firmy a jednotlivci;
- inovační fáze – vlastní a cizí zdroje, veřejná podpora (dotace, granty);
- fáze komercializace – podnikatelské inkubátory, vědecko-technické parky.

Pojmy k zapamatování:

Podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou **inovace** charakterizovány jako zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe.

V cestovním ruchu se k inovacím přistupuje z pohledu:

- trhu (kreativní síla) – cestovní ruch je závislý na poptávce (ideální destinace, v níž je doba pobytu závislá na nabízeném produktu, kvalitě služeb a jedinečných zážitků => přidaná hodnota);
- zdrojů (kreativní a rutinní přístup podnikatelů) – v souvislosti s trendy rozvoje nových produktů (=> vyšší hodnoty);
- destinace (atraktivita) – cestovní ruch působí ve specifickém prostředí – primární a sekundární nabídka destinace (=> limity).

Uplatňování inovací v cestovním ruchu vykazuje řadu specifík. Většina podniků cestovního ruchu jsou mikropodniky (do 10 zaměstnanců), které ve své činnosti vykazují sezónnost,

kapitálovou náročnost i požadavky na lidské zdroje. Zároveň musí tyto soukromé podnikatelské subjekty spolupracovat s orgány veřejné správy. V cestovním ruchu je navíc typická snadná kopírovatelnost služeb. Z hlediska teritoriálního charakteru inovací jsou rozlišovány čtyři základní úrovně:

- globální inovace – objeví se na světě poprvé (např. podnik, který zavedl timesharing);
- celostátní inovace – celosvětově jsou známé, ale ve státě se zavádějí poprvé (např. last minute prodej zájezdů);
- regionální inovace – uplatňují se v geografických regionech (např. Lipensko);
- podnikové inovace – týkají se jednotlivých podniků (produktové, procesní, organizační, např. hotely pro znevýhodněné skupiny obyvatel).

8.2 Význam inovací ve strategických dokumentech cestovního ruchu

Evropská komise se problematikou inovací zabývá ve svém strategickém dokumentu Evropa 2020, který je založen na strategii pro udržitelný a inteligentní růst v kombinaci s inkluzivním růstem. Inteligentní růst je založen na znalostech a inovacích, udržitelný růst se zaměřuje na konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku, která je méně náročná na zdroje a inkluzivní růst usiluje o vysokou zaměstnanost a sociální a územní soudržnost.

Generální ředitelství Průmysl a podnikání Evropské komise, do jehož gesce spadá cestovní ruch, uplatňuje inovace v tzv. učících se oblastech. Cílem je vytvoření pracovních míst a dalších ekonomických a sociálních efektů v destinacích při podpoře vzdělávání a učení (CŽV), partnerství, výměny zkušeností a informací, zlepšení výkonnosti sektoru malého a středního podnikání a lidského potenciálu. Formování regionální sítě je založené na partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP), klastrů a síťování. Tím dochází k vytvoření hodnotového řetězce a modelu řízení destinace založené na principu destinačního managementu, jehož rozvoj na regionální úrovni je podpořen i v Koncepci státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020.

V České republice jsou využívány inovace pro rozvoj cestovního ruchu v následujících aspektech:

- industrializace x zničení minerálních pramenů v Karlových Varech => vyhlášení ochranného pásma;

- rozvoj horských středisek x zmenšující se počet dnů se sněhovou pokrývkou a klesající nadmořská výška => zasněžování;
- růst oblíbenosti přímořské rekreace x znečištění pláží (odpadky, splašky) => výstavba aquaparků;
- zvyšující se intenzita využívání IT x snaha o vznik Národního informačního portálu cestovního ruchu;
- nárůst počtu dnů placené dovolené => společnost volného času, společnost zážitků;
- změna preference dopravních prostředků (dříve hotely v blízkosti nádraží, dnes v blízkosti letišť) => zkracující se vzdálenosti (turisté ze vzdálených zemí);
- změna majetkoprávních vztahů (vznik nových poskytovatelů služeb, privatizace);
- změna poptávky (domácí i příjezdový cestovní ruch – druhé bydlení, sportovně-rekreační vyžití);
- změna dlouholetého „nemocničního systému“ v českých lázních (komplexní x samoplátecká lázeňská péče);
- vstup nových investorů (hotelové řetězce, apartmánové byty);
- zařazení Prahy mezi významné evropské destinace (Vídeň, Budapešť);
- využívání veřejné podpory z fondů EU na podporu rozvoje cestovního ruchu (IOP, ROP, PPR, PRV, LZZ);
- soupeření mezi destinacemi (destinační management = základní stavební kámen).

Shrnutí kapitoly

Ve vztahu k řízení cestovního ruchu jsou inovace spatřovány v uplatňování principu partnerství veřejného a soukromého sektoru, který je založen na zavádění destinačního managementu a síťování spolu se vznikem klastrů. Generální ředitelství Průmysl a podnikání považuje za inovace v cestovním ruchu statistické sledování (Eurostat – TSA), projekt udržitelného cestovního ruchu (EDEN), projekt sociálního cestovního ruchu (Calypso), kvalitu v cestovním ruchu (Qualitest) a zároveň realizuje rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace.

Pojmy k zapamatování

Destinační management, inkluzivní, inteligentní a udržitelný růst, klastry, PPP, síťování

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Vyberte správnou odpověď /6 bodů/

- a/ _____ (Inteligentní / Inkluzivní) růst usiluje o vysokou zaměstnanost a územní a sociální soudržnost.
- b/ _____ (PPP / CBA) je zkratka označující princip partnerství veřejného a soukromého sektoru.
- c/ Výrobků a služeb se týkají inovace _____ (věcné / řízení).
- d/ Příležitosti na tuzemském a zahraničním trhu při zavádění inovací jsou součástí fáze _____ (identifikační / invenční).
- e/ Cestovní ruch a zavádění inovací z pohledu Evropské komise spadá pod Generální ředitelství _____ (Obchod a cestovní ruch / Průmysl a podnikání).
- f/ Inovace z pohledu GŘ jsou uplatňovány v tzv. _____ (programech celoživotního vzdělávání / učicích se oblastech).

2. Jmenuje 4 charakteristické úrovně inovací v cestovním ruchu /4 body/

_____, _____, _____, _____,

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 10 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 7 – 10 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 7 bodů, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] PALATKOVÁ, M., ZICHOVÁ, J. (2011). *Ekonomika turismu*. Praha: Grada Publishing, 2011. 205 str. ISBN 978-80-247-3748-5.

9. kapitola: Legislativa v cestovním ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s legislativními normami v Evropské unii;
- s legislativními normami v České republice.

Úvod

V Evropské unii se legislativou v cestovním ruchu zabývá Evropská komise (Generální ředitelství Průmysl a podnikání, oddělení cestovního ruchu), Evropský parlament (Výbor pro dopravu a cestovní ruch) a Rada Evropské unie (Rada pro konkurenceschopnost – Poradní výbor pro cestovní ruch). V České republice spadá gesce cestovního ruchu pod Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, i když na zpracování legislativních norem se díky průřezovému charakteru cestovního ruchu podílejí i další instituce.

Klíčová slova:

Doporučení, návrh věcného záměru zákona, směrnice, nařízení, vyhláška, zákon

Studijní text

Použijte literaturu:

GÚČIK, M. (2011). *Cestovní ruch – politika a ekonomia*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2011; kapitola 2: str. 24-35

9.1 Legislativní normy cestovního ruchu v Evropské unii

V následujícím textu je uveden výčet nejvýznamnějších legislativních norem EU, které mají vztah k cestovnímu ruchu:

- Směrnice Rady č. 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách, pro cesty, pobyty a zájezdy;
- Doporučení Komise č. 2004/645/ES ze dne 16. září 2004 o provádění Memoranda o porozumění mezi Evropským společenstvím a Národní správou pro cestovní ruch Čínské lidové republiky o vízech a souvisejících otázkách týkajících se turistických skupin z Čínské lidové republiky (ADS MoP) konzulárními úřady členských států;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele („nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele“);

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91;
- Směrnice Rady 95/57/ES ze dne 23. listopadu 1995 o shromažďování statistických informací v oblasti cestovního ruchu;
- Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Politice cestovního ruchu a spolupráce veřejných a soukromých sektorů (2005/C 74/02);
- Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma Politika cestovního ruchu v rozšířené EU (2005/C 255/02);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EC) č. 692/2011 ze dne 6. července 2011 o evropské statistice cestovního ruchu a o zrušení směrnice Rady 95/57/EHS;
- Nařízení Komise (EU) č. 1051/2011 ze dne 20. října 2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EC) č. 692/2011 o evropské statistice cestovního ruchu upravující strukturu zpráv, kvalitu a předávání údajů.

9.2 Legislativní normy cestovního ruchu v České republice

V následujícím textu je uveden výčet nejvýznamnějších legislativních norem ČR, které mají vztah k cestovnímu ruchu:

- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník – část upravující zvláštní typ závazkového vztahu mezi zákazníkem a cestovní kancelář, tj. cestovní smlouva. Požadavky na tuto právní úpravu vyplývají z evropské směrnice. Občanský zákoník se zabývá vymezením smlouvy, jejími náležitostmi, případy porušení smlouvy ze strany cestovní kanceláře i zákazníka. K velkým změnám dojde od 1. 1. 2014, kdy vstoupí v platnost a účinnost po padesáti letech zcela nový občanský zákoník. Ten současný řeší i tzv. „zkažený zážitek z dovolené“ včetně náhrady ztráty radosti z dovolené;
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele – stanovuje povinnosti podnikatelů při poskytování služeb včetně služeb cestovního ruchu (reklamace, nekalé a agresivní obchodní praktiky atp.);

- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) – stanovení podmínek odborné způsobilosti
 - a) koncesovaná živnost – Provoz cestovní kanceláře;
 - b) ohlašovací volná živnost – Provozování cestovní agentury, Průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu, Provozování ubytovacích služeb;
 - c) řemeslná živnost – Poskytování stravování (hostinská činnost);
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje – definuje region, regionální rozvoj, podporované regiony /regiony se soustředěnou podporou státu/, zaměření podpory a oblasti podpory regionálního rozvoje. Jako významná oblast podpory regionálního rozvoje byl mimo jiné stanoven rozvoj cestovního ruchu;
- Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě – není zde přímý vztah k řízení cestovního ruchu. V zákoně o státní statistické službě je upraveno postavení statistického úřadu, potřeba zjišťování dat od fyzických osob, obcí a všech ekonomických subjektů, tedy i podnikatelů v cestovním ruchu;
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny – problematika zvláště chráněných území (maloplošná – MZCHÚ, velkoplošná – VZCHÚ);

V současné době je upraveno v ČR pouze podnikání v cestovním ruchu, avšak oblast podpory rozvoje podnikání (systém řízení, organizační struktura) dosud upravena není. Od roku 2009 pracuje ministerstvo pro místní rozvoj na návrhu věcného záměru zákona o podpoře rozvoje cestovního ruchu, který by měl řešit jednak systém řízení cestovního ruchu a jednak způsob financování cestovního ruchu.

- Zákon č. 2/1969 Sb., tzv. kompetenční zákon – cestovní ruch spadá pod MMR ČR (ústřední orgán státní správy ve věcech rozvoje cestovního ruchu, metodická a koordinační pomoc VÚSC a obcím);
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích – rozvoj cestovního ruchu není explicitně uveden; vzhledem k tomu, že kraj je odpovědný pouze za rozvoj území kraje, chybí nástroje na zajištění koordinace opatření na podporu cestovního ruchu a jejich provázanost s národní úrovní organizace cestovního ruchu a provázanost s ostatními kraji. Díky této roztržitosti není v ČR vytvořena organizační struktura a systém řízení odvětví;
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze – cestovní ruch je v zákoně zmíněn ve dvou případech (zřizování a rušení organizací i ve vztahu k cestovnímu ruchu, zakládání dobrovolných svazků);

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích – obdobně jako v zákoně o krajích a o hlavním městě Praze, není rozvoj cestovního ruchu na území obce explicitně upraven zákonem.
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích – upravuje druhy poplatků, poplatníka, výši poplatků, které je obec oprávněna vybrat. Cestovního ruchu se týká:
 - a) poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt hrazený ubytovaným – tento poplatek mohou obce vybírat v místech soustředěného cestovního ruchu – která nejsou nikde v zákoně definována, výše místního poplatku je max. 15 Kč/den
 - b) poplatek z ubytovací kapacity hrazený ubytovatelem – vybíraný na celém území ČR bez ohledu na potenciál cestovního ruchu v daném místě, výše místního poplatku je max. 6 Kč/noc/využití lůžko

Zákon obcím nestanovuje způsob dalšího využití vybraných poplatků, respektive na realizaci jakých aktivit budou poplatky využity. Poplatky získané z realizace cestovního ruchu v obci v současné době mnohdy nejsou investovány zpět do rozvoje cestovního ruchu.

- Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu – zákon upravuje pouze velmi úzkou speciální část aktivit cestovního ruchu, jako je definice zájezdu, podmínky založení a činnost cestovních kanceláří a agentur, povinnosti cestovní kanceláře při prodeji zájezdu a obsah cestovní smlouvy. Dále upravuje činnost Horské služby ČR a definuje pojem lyžařský areál.

Pojmy k zapamatování:

V České republice je **legislativně upravena** pouze **oblast podnikání v cestovním ruchu** (zákon č. 159/1999 Sb.), **podpora podnikání v cestovním ruchu** zatím **upravena není**, i když ministerstvo pro místní rozvoj pracuje na návrhu věcného záměru zákona o podpoře rozvoje cestovního ruchu. **Obce** mohou v současné době vybírat ve vztahu k cestovnímu ruchu **dva místní poplatky** – za lázeňský nebo rekreační pobyt a z ubytovací kapacity, které se stávají příjmem do rozpočtu obce.

Shrnutí kapitoly

Dokončením decentralizace státní moci vznikly v České republice územní samosprávné celky – kraje i obce, které jsou ze zákona o krajích, zákona o obcích a zákona o hlavním městě Praze odpovědné za rozvoj svých území. Kraje i obce vytváří vlastní strategie rozvoje území a disponují finančními prostředky umožňujícími realizaci těchto strategií. Cestovní ruch je

chápán jako jeden z nástrojů regionálního rozvoje, z tohoto důvodu řízení cestovního ruchu náleží do působnosti územních samosprávných celků. Oblast podnikání cestovního ruchu je upravena legislativně jen částečně, např. zákonem č. 159/1999 Sb.

Pojmy k zapamatování

Místní poplatek, občanský zákoník, zákon č. 159/1999 Sb., živnost

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Označte, zda je výrok pravdivý (P) či nepravdivý (N) /5 bodů/

- a/ Obce mohou vybírat 2 místní poplatky – z ubytovací kapacity a za lázeňský nebo rekreační pobyt. P / N
- b/ Provoz cestovní kanceláře je živnost volná. P / N
- c/ Zkratka VZCHÚ označuje vyšší zóny chráněných území. P / N
- d/ Činnost Horské služby je částečně upravena zákonem č. 159/1999 Sb. P / N
- e/ Dle zákona o regionálním rozvoji spadá gesce cestovního ruchu pod MMR ČR. P / N

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 5 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 4 – 5 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 4 body, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] PALATKOVÁ, M. (2011). *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011. 221 str. (pouze kapitoly 9, 10, 13), ISBN 978-80-247-3750-8.

10. kapitola: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s pilíři a projekty udržitelného rozvoje.

Úvod

Agenda pro udržitelný a konkurenceschopný evropský cestovní ruch představuje důležitý krok v procesu růstu a zaměstnanosti EU a etablování se cestovního ruchu jako významného hospodářského sektoru, který má potenciál přispívat k tvorbě HDP a k zajištění dostatku pracovních míst. Cílem je zajistit ekonomickou prosperitu, sociální spravedlnost a soudržnost a ochranu přírody a kultury udržitelným rozvojem cestovního ruchu při plném respektování specifik jednotlivých destinací. Cestovní ruch působí jak na fyzické, tak sociokulturní prostředí.

Klíčová slova:

Pilíře, udržitelnost, udržitelný rozvoj

Studijní text

Použijte literaturu:

PALATKOVÁ, M. (2011). *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011; kapitola 9: str. 142-157

10.1 Pilíře a projekty udržitelného rozvoje cestovního ruchu

Problematikou udržitelného rozvoje se začala v roce 1987 zabývat Organizace spojených národů. Dnes je udržitelný cestovní ruch definován jako takový, který zabezpečuje zajištění současných potřeb účastníků cestovního ruchu a přitom pomáhá rozvoji území. S přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti. Zároveň je nutné zajistit interakci mezi cestovním ruchem, návštěvníky, přírodním prostředím a místním obyvatelstvem.

Udržitelný rozvoj cestovního ruchu je nutné chápat jako mentální kategorii, která je založena na třech pilířích, které se označují jako „3P“ – People (sociální), Planet (environmentální) a Profit (ekonomický):

- ekonomický pilíř – životní cyklus produktu/destinace (TALC), ekonomická efektivnost podniků;

- sociální pilíř – tvorba pracovních míst, eliminace nežádoucích aktivit (sexuální zneužívání, práce dětí, kriminalita);
- environmentální pilíř – bez negativního vlivu na biologickou rozmanitost (zeleň, korálové útesy, čistota moří).

Projekt Evropské komise EDEN (European Destinations of Excellence) je zaměřen na podporu méně známých a méně navštěvovaných destinací, ve kterých jsou uplatňovány principy udržitelného rozvoje a existuje v nich organizace destinačního managementu. V ČR byly vyhlášeny zatím 4 destinace EDEN (České Švýcarsko, Bystřicko, Slovácko, Lipno).

UNESCO (Organizace pro vzdělávání, vědu a kulturu) sestavuje Seznam světového přírodního a kulturního dědictví (aktuálně 962 zápisů) – World Heritage List. V ČR je:

- 12 hmotných památek (Praha, Český Krumlov, Telč, Kutná Hora, Holašovice, Litomyšl, Zelená hora, Třebíč, Brno, Olomouc, Kroměříž, Lednicko-valtický areál);
- 4 nehmotné památky (verbuňk, masopustní průvody, sokolnictví, jízda králů);
- 6 mezinárodních biosférických rezervací (Krkonoše, Šumava, Třeboňsko, Křivoklátsko, Bílé Karpaty, Pálava);
- 1 geopark (Český ráj).

Soustava NATURA 2000 představuje soubor chráněných území, který společně vytváří členské státy EU. Je určena k ochraně nejvzácnějších a nejvíce ohrožených druhů živočichů, rostlin a nejvzácnějších přírodních stanovišť na území Evropské unie. Soustava Natura 2000 je vytvářena dvěma typy území – Ptačí oblast a Evropsky významná lokalita. Území se zvláštní ochranou přírody jsou v ČR maloplošná (zhruba 2.000) a velkoplošná (chráněné krajinné oblasti a národní parky). V ČR jsou čtyři národní parky – Krkonoše, Šumava, Podyjí a České Švýcarsko.

Pojmy k zapamatování:

Udržitelný rozvoj je postaven na 3 pilířích – ekonomickém (Profit), sociálním (People) a ekologickém (Planet), které jsou označovány zkratkou „**3P**“.

Shrnutí kapitoly

Prosazování udržitelného cestovního ruchu vychází ze skutečnosti, že cestovní ruch působí nejen jako příznivý ekonomický faktor, ale často také poškozuje ve fázi přípravy infrastruktury i ve fázi samotné realizace cestovního ruchu fyzické a sociokulturní prostředí v destinaci. Zároveň je cestovní ruch ovlivňován ostatními jevy spojenými s lidskou činností či přírodními katastrofami. Myšlenka udržitelnosti je založena na propojení tří pilířů – ekonomickém, ekologickém a sociálním – s cílem vyvážit pozitivní i negativní vlivy cestovního ruchu v rámci jednotlivých pilířů.

Pojmy k zapamatování

3P, EDEN, MZCHÚ, NATURA 2000, TALC, UNESCO, VZCHÚ

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Vyberte jednu správnou odpověď /5 bodů/

1/ Národním parkem v České republice není:

- a/ Pálava
- b/ Podyjí
- c/ Šumava

2/ Destinací EDEN bylo v roce 2013 v České republice vyhlášeno:

- a/ Žatecko
- b/ Lipno
- c/ Polabí

3/ Na Seznamu UNESCO není zapsána:

- a/ Kutná Hora
- b/ Telč
- c/ Stará Boleslav

4/ Zkratka 3P označuje:

a/ partnerství veřejného a soukromého sektoru

b/ prvky destinačního managementu

c/ pilíře udržitelného rozvoje

5/ Z nehmotných památek je na Seznamu UNESCO zapsán:

a/ verbuňk

b/ karlovarský filmový festival

c/ karneval

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 5 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 4 – 5 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 4 body, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

[1] GÚČIK, M. a kol. (2010). *Manažment cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism, 2010. 152 str. ISBN 978-80-89090-67-9.

11. kapitola: Aktuální trendy v cestovním ruchu

Studijní cíle. V této kapitole se seznámíte:

- s charakteristikou aktuálních trendů a s novými destinacemi, druhy a formami cestovního ruchu.

Úvod

Vize 2020 je rozsáhlý materiál, který obsahuje předpokládaný rozvoj cestovního ruchu. Vize byla zpracována UNWTO v druhé polovině 90. let minulého století a nyní probíhá její aktualizace s výhledem do roku 2030. Z hlavních kvalitativních trendů lze jmenovat globalizaci a lokalizaci, zmenšování světa pro cestovní ruch, vliv informačních a komunikačních technologií, růst významu image destinací a kampaně podporující udržitelný cestovní ruch. Na straně poptávky lze jmenovat demografické, společenské, technologické trendy, význam ekonomického a politického prostředí. Na straně nabídky bude vzrůstat konkurenční prostředí.

Klíčová slova:

Destinace cestovního ruchu, druh cestovního ruchu, forma cestovního ruchu, trend, UNWTO

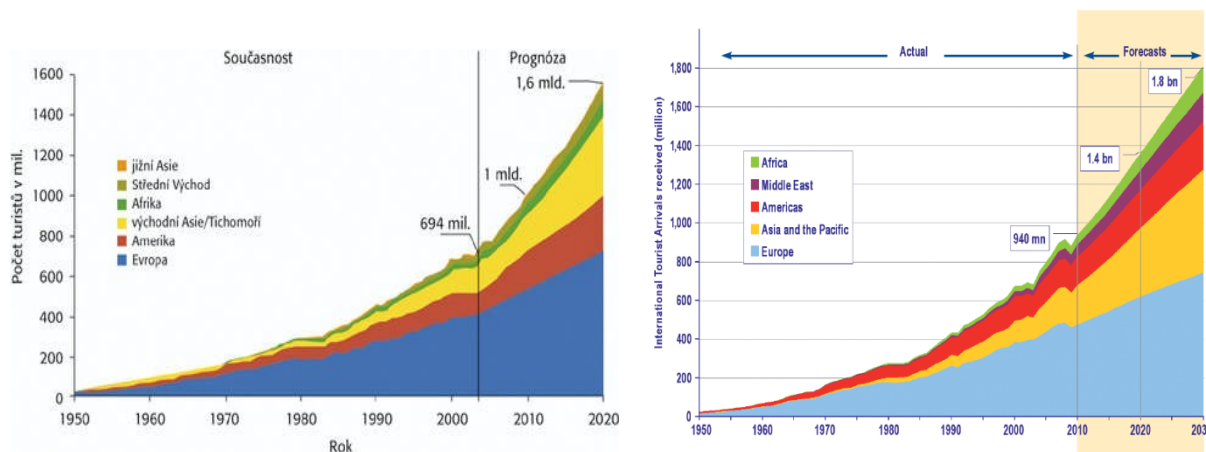
Studijní text

Použijte literaturu:
PALATKOVÁ, M. (2011). *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011;
kapitola 13: str. 205-214

11.1 Aktuální trendy, nové destinace, druhy a formy cestovního ruchu

V prosinci 2012 byla poprvé v historii překonána hranice jedné miliardy cest (příjezdů), realizovaných v mezinárodním cestovním ruchu v průběhu jednoho kalendářního roku. Z dlouhodobého hlediska v celosvětovém měřítku převažuje letní sezóna nad zimní s tím, že více než polovina účastníků cestovního ruchu cestuje ve volném čase a k přepravě využívá leteckou dopravu. Zatím si Evropa drží nadpoloviční podíl všech realizovaných cest (51 %), i když nejvyšší potenciál růstu má Asie (až 10% tempo růstu ročně). Díky špatné bezpečnosti a politické situaci zaznamenává pokles Blízký východ (-10 %), ale má slibné vyhlídky do budoucna. Nejvíce turistů přijíždí do Francie, ale největší pozitivní změny v počtech příjezdů v cestovním ruchu zaznamenává Čína, která se do roku 2020 stane světovou velmocí cestovního ruchu. Nejvyšší příjmy z cestovního ruchu generují USA.

Vize UNWTO do roku 2020 a do roku 2030

Zdroj: UNWTO

Cestovní ruch zaznamenává dlouhodobě přírůstky, i když v historii zaznamenal i pokles tempa růstu. Ten byl způsoben především ropnou krizí, válkou v Iráku, přírodními katastrofami, teroristickými útoky a dopady hospodářské krize. Očekává se, že do roku 2030 bude ročně uskutečněno až 1,8 miliardy cest v mezinárodním cestovním ruchu. Postupně dojde k přesunu politického vlivu z euro-americké oblasti do oblasti asijsko-pacifické, rostoucí politický vliv budou mít nové ekonomiky. Sílit bude postavení především Číny, ale dojde i k posilování pozic Ruska. Na druhou stranu bude nutné se vyrovnat s problematikou mezinárodního terorismu, střetu islámu a klasické demokracie s problémy tzv. „třetího světa“.

Svůj význam v mezinárodním měřítku zaznamenají země BRIC(S)u, což je akronym označující společně ekonomiky Brazílie, Ruska, Indie, Číny a Jihoafrické republiky. Byl poprvé použit investiční bankou Goldman v roce 2001. Podle názoru banky se mají tyto ekonomiky v roce 2050 vzhledem ke svému rychlému růstu stát dominantními ekonomikami světa. V současné době státy BRICSu tvoří přibližně 25 % územní plochy všech zemí světa a žije v nich 40 % obyvatelstva.

Z hlediska světových makroregionů cestovního ruchu jsou předpovídaný následující trendy rozvoje cestovního ruchu:

- Afrika – safari, dobrodružství, sportovní aktivity, nejvýznamnější zdrojový trh JAR;
- Amerika – pokles příjezdového i výjezdového cestovního ruchu po roce 2001, výjezdy do asijsko-pacifické oblasti, nejvýznamnější zdrojový trh USA;

- Asijsko-pacifický – nejvyšší tempo růstu, do roku 2020 každý čtvrtý turista bude pocházet z tohoto regionu;
- Blízký východ – malý region se slibnými vyhlídkami rozvoje cestovního ruchu, dnes řada negativních faktorů (války, hygiena, atentáty na turisty);
- Evropa – tradiční region mezinárodního cestovního ruchu, zatím nadpoloviční podíl (bude postupně klesat na úkor regionu asijsko-pacifického), nižší dynamika růstu, vzrůstající konkurence v rámci kontinentu i ostatních makroregionů, cestovní ruch ovlivňují např. euro, Schengen, deregulace letecké dopravy a liberalizace dopravního trhu.

Nové destinace cestovního ruchu (prognóza):

- Čína + východní a jihovýchodní Asie (Jižní Korea, Japonsko, Filipíny, Indonésie, Vietnam, Thajsko);
- Indie a celý indický subkontinent (Nepál, Srí Lanka, Maledivy, Pákistán);
- Brazílie a některé další země Jižní Ameriky (Peru, Chile, Bolívie, Argentina);
- Maroko a některé další africké země (Keňa, Jihoafrická republika);
- Ukrajina a některé země střední a východní Evropy.

Nové formy cestovního ruchu:

- Adventure Tourism – dobrodružný cestovní ruch;
- Survival Tourism – extrémní dobrodružství;
- Volunteers Tourism – dobrovolnický (nezištná pomoc) cestovní ruch;
- Diaspora Tourism – návrat emigrantů do svých zemí;
- Dark Tourism – poznávání míst lidských tragedií;
- Ascetical Tourism – změna životního stylu;
- Geocaching – hra na pomezí sportu a turistiky;
- Confluence Tourism – průsečíky zeměpisných šířek a délek s využitím GPS.

Nové druhy cestovního ruchu:

- Social Tourism – znevýhodněné skupiny osob;
- GLB Tourism – homosexuálně a lesbicky orientované osoby;
- Space Tourism – v kosmickém prostoru;
- Halal Tourism – cestování odpovídající požadavkům islámu;

- Kosher Tourism – cestování odpovídající požadavkům judaismu;
- Slow Tourism – „zpomalený“, např. gastroturismus;
- Responsible Tourism – zodpovědný k životnímu prostředí;
- Couch Surfing – bezplatné ubytování cestovatelů.

Pojmy k zapamatování:

Prognóza vývoje cestovního ruchu je zpracována UNWTO ve strategickém dokumentu Tourism 2020 Vision, resp. **Tourism 2030 Vision**. V roce **2012** byla **poprvé překonána hranice 1 mld. cest** v mezinárodním cestovním ruchu. Očekává se, že v roce 2030 to bude až 1,8 mld. cest. Optimistická prognóza z hlediska cestovního ruchu je předpovídána **Číně**, která se do roku 2020 stane světovou velmocí cestovního ruchu a zemím **BRICS**.

Shrnutí kapitoly

Vývoj cestovního ruchu v poválečném období byl ovlivněn ekonomickými, politickými, kulturními a dalšími faktory. Trendy, které jsou považovány v současné době za aktuální, mají ve skutečnosti své počátky v období před několika desítkami let, ať se jedná o trendy spojené s kvantitativním rozložením cestovního ruchu či s jeho kvalitativními rysy. Aktuální vývoj cestovního ruchu je poznamenán dopady hospodářské krize. Nástup nových destinací (zemí, regionů) bude stále více zřetelný, stejně tak jako nové druhy a formy cestovního ruchu.

Pojmy k zapamatování

BRICS, globalizace, lokalizace, Tourism Vision

Úkoly k zopakování a procvičení

Prostřednictvím úkolů si ověříte, zda jste porozuměli obsahu kapitoly. Kontrola znalostí získaných studiem kapitoly je základem Vašeho sebehodnocení. Splnění požadavků uvedených v „**hodnocení**“ je předpokladem pro studium další kapitoly.

1. Přiřad'te k jednotlivým pojmům odpovídající vymezení /6 bodů/

Pojmy

a/ Halal Tourism

b/ Couch Surfing

- c/ Geocaching
- d/ Confluence Tourism
- e/ Dark Tourism
- f/ GLB Tourism

- 1/ průsečíky zeměpisných šířek dle GPS
- 2/ hra na pomezí sportu a turistiky
- 3/ cestovní ruch gayů, leseb a bisexuálů
- 4/ cestování odpovídající požadavkům islámu
- 5/ cestování do míst lidských tragedií
- 6/ bezplatné ubytování cestovatelů

2. Vyberte správnou odpověď /4 body/

- a/ _____ (UNWTO / WTTC) zpracovala strategický dokument Tourism 2020 Vision.
- b/ _____ (GLBT / BRICS) je akronym označující země s rychlým ekonomickým růstem.
- c/ Největší příjmy z cestovního ruchu generuje/-í _____ (Francie / USA).
- d/ _____ (Evropský / Asijsko-pacifický) makroregion cestovního ruchu vykazuje nejlepší vyhlídky rozvoje cestovního ruchu.

Za každou správnou odpověď si připočtete 1 bod. **Celkem můžete získat 10 bodů.**

Splnění úkolů k zopakování a procvičení přispělo k prohloubení a upevnění Vašich znalostí získaných studiem kapitoly. Pokud jste v rámci sebehodnocení získali 7 – 10 bodů, můžete přistoupit ke studiu další kapitoly. Jestliže jste získali méně než 7 bodů, pokuste se zlepšit studijní výsledek pozornějším studiem kapitoly, event. se spojte s tutorem předmětu.

Další studijní zdroje

- [1] Tourism 2020 Vision, Tourism 2030 Vision (UNWTO)

1.5 Vzor písemného zkouškového testu z předmětu CR 116

PÍSEMNÝ ZKOUŠKOVÝ TEST: CR 116 – Management turismu

VARIANTA „XY“

Jméno a příjmení studenta	
UČO (kód studenta)	
Datum	
Studijní obor	
Forma studia, ročník	

Počet dosažených bodů:, z celkového počtu 100 b. Hodnocení:

1) V České republice jsou na Seznamu nemotného dědictví UNESCO zapsány: (4)

2) Mezi hlavní strategické cíle Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR patří: (2)

a) posílení postavení cestovního ruchu v národním hospodářství
b) podpora výjezdového cestovního ruchu
c) růst objemu pobytového cestovního ruchu
d) žádná z variant není správná
e) platí varianty a) a c)

3) Stručně vysvětlete podstatu pragmatické politiky cestovního ruchu a uveďte příklad, ve které zemi se tato politika aplikuje! (4)

--

4) Vysvětlete, co vyjadřuje Schmidhauserův Walliský koeficient! (6)

--

5) Charakterizujte UNWTO! (8)

Kategorie	Odpověď
Název (v anglickém jazyce)	
Název (v českém jazyce)	
Sídlo	
Členové	
Činnost	

6) Jmenujte 2 operační programy příhraniční spolupráce, ze kterých lze spolufinancovat aktivity cestovního ruchu v České republice! (4)

7) Ministerstvo pro místní rozvoj ČR je: (2)

a) nezisková organizace vlády České republiky
b) ústřední orgán státní správy, výkonný orgán
c) národní centrála cestovního ruchu
d) příspěvková organizace vlády České republiky
e) instituce zabývající se výhradně řízením cestovního ruchu

8) Uveďte 3 destinace s titulem EDEN v České republice! (3)

9) Jak se podílí průmysl cestovního ruchu v České republice na tvorbě HDP? (2)

--

10) Uveďte 4 instituce, které se zabývají řízením cestovního ruchu v České republice! (4)

11) Podtrhněte správnou variantu! (5)

a/ Nevládní celosvětovou organizací cestovního ruchu je *UNWTO / WTTC*.

b/ Národní centrály cestovního ruchu (NTO) jsou členy *EC / ETC*.

c/ Podvýbor pro cestovní ruch v rámci Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj působí v *Poslanecké Sněmovně / Senátu* Parlamentu České republiky.

d/ V České republice spadá agentura CzechTourism pod *ministerstvo hospodářství / ministerstvo pro místní rozvoj*.

e/ Jednou z nejstarších organizací cestovního ruchu je *Asociace organizací cestovního ruchu / Klub českých turistů*.

12) Jmenujte 4 nástroje politiky cestovního ruchu! (4)

13) Walliským koeficientem se zabýval... (2)

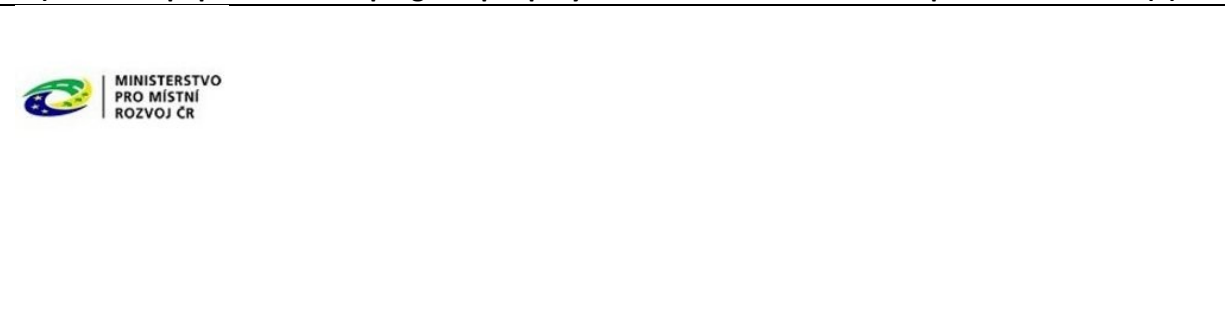
a) Troisi
b) Schmidhauser

c) Doxey
d) Mariot
e) Defert

14) Jaké jsou 3 vybrané specifické rysy služeb cestovního ruchu? (4)

a)
b)
c)

15) Detailně popište Národní program podpory cestovního ruchu v České republice! (8)

16) Uveďte 6 mezinárodních biosférických rezervací v České republice! (6)

17) Co označuje zkratka TSA? (2)

--

18) Jmenujte 3 destinace v Evropě spjaté s dark turismem! (6)

19) Inkluzivní růst vyjadřuje: (2)

a) zaměstnanost a sociální soudržnost

b) růst založený na znalostech a inovacích

c) hospodářskou a ekologickou ekonomiku

20) Zkratka DMO označuje: (4)

--

21) Vysvětlete zkratku WTTC a uveďte, čím se zabývá? (4)

--

22) Provoz cestovní agentury je živnost... (2)

a) ohlašovací řemeslná

b) ohlašovací volná

c) ohlašovací vázaná

d) koncesovaná

23) Co vyjadřuje multiplikátor cestovního ruchu? (2)

--

24) Co označuje zkratka PPP? (3)

--

25) Popište aktuální trendy v cestovním ruchu v africkém regionu! (4)

--

26) Uveďte 3 interní zdroje financování v cestovním ruchu! (3)

Hodnocení:

A – 95-100; B – 86-94; C – 79-85; D – 74-78; E – 65-73; FX – 0-64

Správné odpovědi a řešení cvičení v jednotlivých kapitolách

1. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: a – N, b – P, c – P, d – N, e – P*

2. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, organizace destinačního managementu, nevládní neziskové organizace*

Cvičení 2 – *Správné odpovědi: 1 – a, 2 – a, 3 – c, 4 – b, 5 – b*

Cvičení 3 – *Správné odpovědi: krajské úřady, 3.000*

3. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: 1. řádek – 2, 2, 3, 1; 2. řádek – 1, 3, 2, 1*

Cvičení 2 – *Správné odpovědi: 1 – c, 2 – b, 3 – a, 4 – b*

Cvičení 3 – *Správné odpovědi: nabídka/sortiment, kvalita, produkt cestovního ruchu*

4. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: a/ Průmysl cestovního ruchu, b/ Kolektivní statky, c/ poptávka – destinace, d/ ROP, e/ NUTS 2, f/ externalit*

Cvičení 2 – *Správné odpovědi: sezónnost, místní a časová vázanost, komplexnost, komplementarita*

5. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: 1. řádek – UNWTO, OECD, 2. řádek – ČSÚ, MMR ČR, CzechTourism*

Cvičení 2 – *Správné odpovědi: 1 – b, 2 – a, 3 – c, 4 – b, 5 – c*

6. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: a – 6, b – 4, c – 5, d – 3, e – 1, f – 2*

Cvičení 2 – *Správné odpovědi: 1 – N, 2 – N, 3 – P, 4 – N*

7. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: 1 – a, 2 – c, 3 – c, 4 – a, 5 – a*

8. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: a/ Inkluzivní, b/ PPP, c/ věcné, d/ identifikační, e/ Průmysl a podnikání, f/ učících se oblastech*

Cvičení 2 – *Správné odpovědi: globální, celostátní, regionální, podnikové*

9. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: a – P, b – N, c – N, d – P, e – N*

10. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: 1 – a, 2 – b, 3 – c, 4 – c, 5 – a*

11. kapitola

Cvičení 1 – *Správné odpovědi: a – 4, b – 6, c – 2, d – 1, e – 5, f – 3*

Cvičení 2 – *Správné odpovědi: a – UNWTO, b – BRICS, c – USA, d – Asijsko-pacifický*

Poznámka:

Výsledky písemného zkuškového testu nejsou ve studijní opoře zveřejněny.

Název: Management turismu

Studijní opora pro kombinovanou formu studia

Autor: Ing. Petr Studnička

Elektronická verze na Vysoké škole hotelové v Praze 8, spol. s r.o.

V Informačním systému VŠH na www.vsh.cz

© Ing. Petr Studnička

ISBN 978-80-87411-47-6